

Мирослав Кальба

«Нахтігаль»

в запитаннях і відповідях

ЗАСЛУГИ

В зам
М

A black and white photograph of a middle-aged man with dark, receding hair and a prominent mustache. He is dressed in a dark suit jacket over a light-colored collared shirt. The background is slightly blurred, showing what appears to be an indoor setting.

Infocraft Cards Inc.

«НАХТИГАЛЬ»

в запитаннях і відповідях Мирослава Кальби

УДК 94(477)
ББК 63.3 (УКР)
Н-29

Мирослав Кальба, **Нахтігаль в запитаннях і відповідях –**
Львів, Галицька видавнича спілка. 2008. 80 с., іл.

У книзі на матеріалах запитань читачів сайту “Майдан” та відповідей старшини легіону Нахтігаль описані важливі сторінки національно-визвольної боротьби середини ХХ ст.

ISBN 978 966 1633 04-8

Всі тексти, приведені у цьому виданні, базуються на першоджерелі з сайту maidanua.org, хоча і є упорядковані інакше, ніж у першоджерелі, а також редаковані саме для цього видання автором і упорядником. На першоджерело розповсюджується право копілефту. Бажаючі використати тексти, можуть це зробити, використовуючи першоджерело: http://www2.maidanua.org/news/view.php3?bn=maidan_press&key=119-4981303. Посилання на першоджерело обов’язкове, погодження використання тексту першоджерела — не є обов’язковим. На макет та упорядкування текстів авторське право належить видавцеві та упорядникові видання.

- © Передмова Володимир Косик, 2008
- © Упорядкований текст видання Ярослав Сватко,
Мирослав Кальба, 2008
- © Макет Галицька Видавнича Спілка, 2008
- © Обкладинка Костянтин Ковалишин, 2008

Нахтігаль: те, що за лаштунками історії

Запропонований тут читачеві проект є другим з черги спільноти maidan.org.ua, в якому будь-який бажаючий міг задати питання людині, причетній до української історії середини минулого століття. Першим таким проектом була цілорічна інтернет-прес-конференція Головного Командира УПА Василя Кука. Оде читач тримає в руках підсумки такого ж тривалого спілкування спільноти Майдану з воєвідомством Нахтігалью Мирославом Кальбою.

Історія, як наука, дещо дистанціюється від праць такого характеру – вони мають мемуарний характер, а значить, у них присутня виразна суб'єктивна складова автора спогадів. Однак історія ніколи не ігнорує таких праць – вона має свою тестову систему перевірки спогадів на достовірність, – і в друкованому виданні Ви можете прочитати наукову довідку про Нахтігаль професора Сорбони Володимира Косика, написану власне для цього видання. Документи є сталими, непорушними маяками в бурхливому морі політичних інтересів зацікавлених історією сторін, та суб'єктивних інтересів учасників й інтерпретаторів. Все ж, завжди залишаються закапелки історії, де світло документів не досягає. Тоді, для реконструкції перебігу історичних подій, доводиться використовувати і мемуари, і мотивацію дій як окремих осіб, так і спільнот, програмні документи організацій та оцінювати можливості їх реалізації в конкретних історичних обставинах.

Історія легіонів Роланд і Нахтігаль дає вдосталь простору для такого способу реконструкції, бо багато рішень щодо їх стороння приймалося учасниками без фіксування в документах, – і тут праця Мирослава Кальби та спільноти Майдану буде читачеві дуже доречна. Треба лише будувати реконструкцію не на історичних фантазіях а-ля “SS-Nachtigall”, а на твердому ґрунті встановлених історичних фактів. Найголовнішим дороговказом буде мета та принципи діяльності фактичного творця легіонів – бандерівської ОУН.

За що боролась ОУН – за самостійну Українську Державу, як стверджують її ж програмні документи, чи за передачу України з московських в берлінські руки, як стверджують (звичайно ж, теж суб'єктивні та зацікавлені) інтерпретатори з радянської історичної школи? Якщо друге – ми отримуємо шизофренічну конструкцію, в якій чужими і неприродніми стають факти відмови легіонів воювати на фронті після арештів уряду Стецька, перебування того ж Стецька та й Бандери в гітлерівських тюрмах протягом війни, врешті, одностайні відмова вояків-унівірситетників продовжити контракт з поліцією в кінці 1942 року. Адже на них тиснули гітлерівці, з метою продовжити контракти, але всі – відмовились. Отож, було якесь джерело політичної сили, яке пе-ретиснуло гітлерівський тиск. Це джерело – ОУН, і коли ми стаємо на ґрунт твердження, що її метою було безумовне створення держави, незалежно від сприятливості чи несприятливості історичних обставин, багато подій стають в логічні ланцюжки, і тоді спогади Мирослава Кальби є дуже доречними, щоб пояснити те, про що мовчать історичні документи. Це, звичайно, не позбавляє Вас права пропонувати свою версію правильного шляху боротьби за Самостійну Україну – але в тих історичних обставинах, у яких жив Мирослав Кальба й приймали рішення Бандера, Шухевич та їх однодумці. Якщо такого права українцям Ви не даете – тоді це вже не історична реконструкція, а по-літична позиція щодо права нації на самовизначення.

Друковане видання дещо відрізняється від живого спілкування в інтернет-проекті: в ньому, наскільки це було можливо, усунуті повтори змісту, змінено порядок запитань та відповідей, деякі відповіді відредаговано. Однак все це – за погодженням з Мирославом Кальбою, доповнено його ж фотографіями, а також світлинами з архівів ЦДВР, Літопису УПА, приватних архівів Миколи Посівничі та Ярослава Сватка. Інтернет-проект не зупинено, запитання продовжуються, а Мирослав Кальба завжди готовий відповісти, можливо, колись із цього вийде друге друковане видання.

*Автор проекта та упорядник
Ярослав Сватко*

Володимир КОСИК

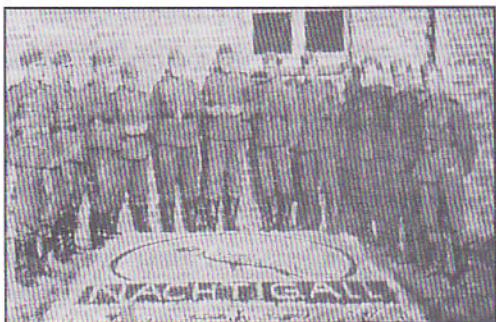
Український батальйон “Нахтігаль” (Коротка нотатка)

На початку 1941 р., коли німецькі військові чинники сподівалися близької війни з Радянською Росією, керівництво ОУН під проводом Степана Бандери подумало, що прийшов час використати німців для української справи, а саме, для військового вишколу якоїс кількості українців з допомогою німців. Провід ОУН мав на думці опісля використати цих вишколених людей для створення основи української національної армії, не зважаючи на те, які пляни може мати гітлерівська Німеччина.

Тому представник ОУН-Бандери, Ріко Ярий, громадянин Австрії (а після приєднання Австрії до Німеччини, громадянин Німеччини), який раніше служив в Українській Галицькій Армії, з дорученням Проводу ОУН-Бандери розпочав переговори з представниками Верховного командування німецької армії, які закінчилися в квітні 1941 р. Спочатку переговори йшли з офіцерами резерву, а домовлення були прийняті вищими офіцерами ОКВ (верховного командування вермахту) та апробовані адміралом Канарісом. Ці домовлення були усні та секретні.

Результат домовлення був такий: вермахт зобов'язується взяти на військовий вишкіл 600-800 членів ОУН. У військових справах вони мали залежати від вермахту, а у політичних від ОУН.

В тодішній ситуації вишколювати відкрито таку кількість людей в Німеччині чи Австрії не було можливо. Єдиний вихід – вишколювати їх під прикриттям вже існуючої закритої військової формaciї, а саме навчального полку для окремих доручень 800 “Бранденбург”, який був підпорядкований командуванню абвер/закордон (Amt Ausland/Abwehr), і до

Група вояків "Нахтігаль" в Нойгамері

Губерній і він отримав кодову назву "Нахтігаль". Його комендантом з українського боку був Роман Шухевич, пізніший головнокомандувач Української Повстанської Армії (УПА).

Вишкіл батальйону "Нахтігаль" розпочався у квітні 1941 р. у розлогому навчальному таборі вермахту в Нойгамер, у Сілезії. Батальйон отримав звичайне військове навчання, а не якесь навчання для шпигунської чи підривної діяльності, як це часто пишуть несовісні автори. Це військове навчання не тривало довго.

Під кінець травня 1941 р. верховне командування 17-ої армії видало наступний секретний наказ (нім. фед. архів RH 20-17/276):

Armeeoberkommando 17

A.H.Qu., den 29.5.41

Abt. Ia/Ic, Nr 282/41 g.Kdos GEHEIM

Стосується: Додаток одного батальйону полку 800 д.о.д.

Групі військ Південь

Проситься про підпорядкування доволі міцної частини 1-го батальйону полку д.о.д 800 та окремої формaciї (Sonderformation) Нахтігаль.

Як місця введення їх в дію передбачається:

а) Львів і близькі околиці з метою зайняття і забезпечення існуючих там обладнань щодо доріг, господарства та устаткувань (залізниці, водопостачання, фабрики, поштові й телеграфні установи).

б) Міст біля Перемишля.

Тут передбачається введення в дію одної роти, якщо не передбачається великих боїв за міст.

справ якого ніхто не міг вмі-
шуватися. Офіцерам "Бран-
денбург" доручено зайня-
тися звичайним військовим
вишколом українських до-
бривольців, яких поділено
на два батальйони. Один ба-
тальйон був сформований в
Австрії, і він отримав кодо-
ву назву "Ролянд", а другий
сформовано в Генеральній

в) В ході операції може бути питання скинення саботажних підрозділів за лінією фронту для знищення мостів на Дністрі; тому прохаеться про підкріплення батальйону принаймні 60-ма парашутистами.

За Верховне командування

Шеф Головного Штабу підп. Мюллер

Ось цей документ німецької армії виявляє деякі основні пункти справи. По-перше, батальйон “Нахтігаль” не мав жодного номера німецьких збройних сил, і тому формально не належав до цих збройних сил, а був окремою частиною без номера німецької армії. По-друге, “Нахтігаль” не належав до полку для окремих доручень (д.о.д.) 800 Бранденбург, якого всі роти мали номер, а був лише йому військово підпорядкований.

По-третє, завдання батальйону “Нахтігаль” дуже точно і виразно накреслені у наказі німецької армії. Ці завдання не мали нічого спільного з будь-якими поліційними заходами, а тим більше з розстрілами цивільного населення.

Наступний наказ із 12.6.41 уточнює, що а) підрозділи полку “Бранденбург”, у Закопаному, переходят у підпорядкування армійській команді ЛІІ, та б) “Нахтігаль”, підпорядкований першому полку “Бранденбург”, також переходить до армійської команди ЛІІ. Отже, ці дві військові формациї знову названі окремо (RH 20-17/276).

Наказ 17-ої армії із 16.6.41 говорить, що “3.) Батальйон полку 800, разом з окремою формациєю “Нахтігаль” (цю останню довести в околицю Pruchnik-Miasto) залишаються у підпорядкуванні Головного командування. Із початком походу 101-ої легкої дивізії обидві формaciї переходять до генеральnoї команди XXXXIX. Звідси вони мають опisля бути переведені до розпорядження Верховного командування армії (OKW) у такий спосіб, щоб вони завчасно могли бути введені в дію у Львові.”

Тут знову видно, що “Нахтігаль” і батальйон полку д.о.д 800 – це дві окремі військові одиниці.

18 червня 1941 р., коротко перед нападом Німеччини на СРСР, батальйон “Нахтігаль” скерували до німецько-радянського кордону. Команду над батальйоном перебрав командир першого батальйону Бранденбурзького полку.

У ніч із 22 на 23 червня батальйон перейшов кордон біля Пере-
мишля, не вступаючи в бій, і рушив у напрямку до Львова. Просува-
ючись недалеко від фронту, батальйон прибув до Львова разом з пер-
шим батальйоном Бранденбурзького полку 30 червня о 4 годині 30
хвилин ранку.

Відповідно до одержаних наказів “Нахтігаль” зайняв деякі страте-
гічні і промислові об'єкти, в тому також львівське радіо. Цю службу
члени “Нахтігаль” несли, мабуть, один тиждень. У наслідок проголо-
шення українцями відновлення Української держави 30 червня 1941 р.,
яке не було узгоджене з німцями, німці загострили своє ставлення
до українців, позбавили українських командирів їхнього командного
значення, батальйон переведено в безпосереднє підпорядкування ні-
мецькому командуванню.

6-7 липня 1941 р. батальйон німці вивели зі Львова і через Тер-
нопіль він прибув 14 липня до Проскурова. Він брав участь у боях
на фронті в районі Брайлова біля Вінниці. Після узяття Вінниці ба-
тальйон отримав відпочинок у Юзвині (тепер Некрасово), а біля 13
серпня 1941 батальйон “Нахтігаль” отримав наказ сісти з майном у
поїзд і повернутися до свого табору в Нойгамері. Там він був роззбро-
єний і припинив своє існування. Українських солдатів німці декілька
тижнів пізніше, на основі особистих контрактів служби на один рік,
перевели до батальйону охоронної поліції 201.

Після війни батальйоном “Нахтігаль” піхто не цікавився, крім
українців.

Раптом у жовтні 1959 р. з'явила зміна. 23 жовтня 1959 року у Схід-
ному Берліні відбулася прес-конференція східнонімецького професо-
ра Альберта Нордена. Професор Норден звинуватив західнонімець-
кого міністра Т. Оберлендер в тому, що він віддав наказ знищити
євреїв та польських інтелігентів Львова... з допомогою батальйону
“Нахтігаль”!

Т. Оберлендер, призначений 1953 року Аденауером на посаду міністра
у справах німців – прогнаних, депатріюваних та жертв війни – постійно
викликував ненависть у Москви і Східного Берліна своєю різкою анти-
комуністичною та антирадянською політикою. Щоб домогтися відставки
міністра, Москві треба було звинуватити його в нацистських злочинах. І,

Теодор Оберлендер

професор Норден звинуватив Оберлендера і “Нахтігаль” у знищенні близько 3000 євреїв і поляків. Добре організовані кампанія з допомогою комуністичних партій у світі призвела до відставки Т. Оберлендера. Проте німецький трибунал не знайшов ніяких підстав, щоб його звинуватити (див. Der Fall Oberländer, Tübingen-Neckar, 1962).

Свідки та об'єктивні польські автори спростовують звинувачення проти батальйону “Нахтігаль” (див. Przegląd-Lekarski, XX, Seria II, nl, Kraków, 1964; Albert Zygmunt. Lwowski Wydział Lekarski w czasie okupacji hitlerowskiej, 1941-1944. Wrocław, 1975). З приводу цього питання можна також звернутися до офіційних радянських документів, що з'явилися до і після справи Т. Оберлендера. Вони надруковані в недавніх збірниках, таких як: 1) «Уривки з актів стосовно злочинів фашистських загарбників у Львові, складених районною комісією Верховної Ради Української РСР», у кн. «Советская Украина в годы Великой Отечественной войны, 1941-1945», К., 1980, с. 274-281; 2) Інформація спеціальної комісії для розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників на території Львівської області // Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні. К., 1963. С. 349-351. Жоден з цих збірників документів не звинувачує батальйон “Нахтігаль”. Немає таких документів теж у недавніх збірниках документів: Історія застерігає. К., 1986 та Nazi Crimes in Ukraine 1941-1944. К., 1987.

Але завдяки Москві лихо вже було зроблене. Починаючи з 1959 року російсько-радянська, польська та східнонімецька пропаганда почала твердити, що батальйон “Нахтігаль” брав участь у винищенні польської інтелігенції Львова. Узагальнюючи цю російсько-радянсько-комуністичну інформацію, французький автор Анрі Мішель у сво-

їй праці “Друга світова війна” (том I, Париж, 1968, с. 265) написав: “Всі завойовані райони перетворилися у театр продуманих наперед актів винищення. На трибуналі у Нюрнбергу згадувалось про численні приклади. Гестапо склало списки осіб, засуджених *a priori*. Спеціальний батальйон, що називався «Соловей» і належав до Бранденбурзького полку, займався цими стратами”.

А по-німецьки “Соловей” – це “Нахтігаль”!

Потрібно повторно підкреслити, що німецькі документи виявляють, що 1-й батальйон Бранденбурзького полку й український батальйон “Нахтігаль” займалися лише охороною важливих об’єктів, складів, установ Львова. А стратами займалася команда німецької Поліції безпеки і СД, яка прибула до Львова 30 червня.

Батальйон “Нахтігаль” ніколи не брав участі ні в акціях поліції, ні в проведенні страт, його назва жодного разу не згадувалась на Нюрнберзькому процесі. Навпаки, міжнародний трибунал у Нюрнберзі під час засідання 15 лютого 1946 року, спираючись на рапорт радянської Надзвичайної комісії для розслідування німецьких злочинів у Львові і районі Львова (документ NO СССР-6/1), встановив, що страти – справа рук спеціальних загонів гестапо та СД (ІМТ, німецьке видання, том. 7, С. 540-541). 30 серпня 1946 року радянський генеральний прокурор Руденко заявив на Нюрнберзькому процесі:

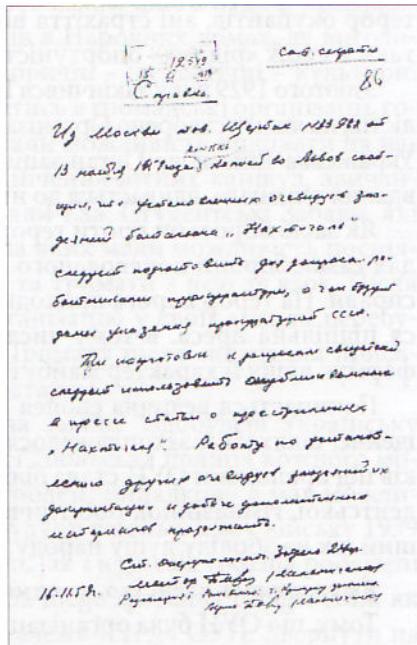
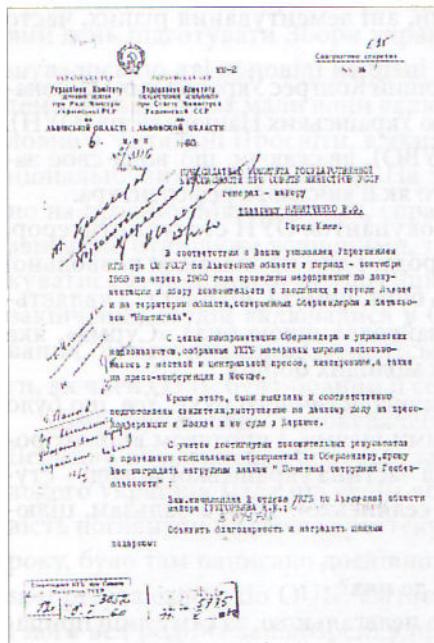
“Інтелігенція також стала об’єктом репресій з боку гестапо... Ці репресії здійснювались за наперед узгодженим планом. Так, наприклад, загони гестапо ще до взяття міста Львова мали список найвидатніших представників інтелігенції міста, яких треба було знищити. Масові арешти і страти професорів, лікарів, адвокатів, письменників і художників почалися зразу після взяття міста Львова німецькою армією... Розслідування, проведене після взяття міста Червоною армією, встановило, що німці вбили 70 вчених, митців, інженерів, тіла яких спалило гестапо” (ІМТ, ХХІІІ, С. 394).

Зрештою, у працях на цю тему, що з’явилися у Польщі та Радянському Союзі до жовтня 1959 року, ніколи не було звинувачень на адресу батальйону “Нахтігаль” (для прикладу див. Tadeusz Cyprian, Jerzy

Sawicki: Nie oszczędzać Polski. Warszawa, 1959; англійське видання: Nazi Rule in Poland 1939-1945. Warszawa 1961).

Так батальйон "Нахтігаль" став жертвою політичної боротьби Москви проти німецького міністра, неприхильного до комунізму і до Москви. Так українці ставали жертвою політичної боротьби Росії за своє місце на шахівниці світової політики

Володимир Косик, доктор історії Сорбонни та УВУ
© При використовуванні просимо подавати джерело (автора).

Документи з архіву КГБ, у яких говориться про підготовку свідків на процес проти Нахтігала у Німецькій Демократичній Республіці

14-11-2007 08:23, S.D. Про членів ОУН

Шановний пане, було б дуже цікаво прочитати Вашу розповідь про принципи формування ОУН в 30-х роках минулого сторіччя. Яким чином обиралися кандидати, яким був організаційний устрій, дісципліна, вимоги до членів, напрямки діяльності? Чим в ті часи займалися особисто Ви? Дякую.

15-11-2007 20:48, Мирослав Кальба Re: Про членів ОУН

Геройські визвольні змагання українського народу 1917-1921 років закінчилися невдачею на полях боїв. Впала українська держава, але війна з ворогом не була закінчена. Ідею боротьби за свободу і державну незалежність перебрало нове покоління, продовжуючи її на всіх землях України. Ця воля була така сильна, що її не могли зламати ані терор окупантів, ані страхіття війни, ані лементування різних, часто таки її своїх «рідних» опортуністів.

З лютого 1929 року закінчився Перший Конгрес Українських Націоналістів, на якому створено Організацію Українських Націоналістів (ОУН). Українська Військова Організація (УВО), вважаючи, що вона своє зavedення виконала, вливається до нього як її військова референтура.

Як засіб боротьби проти терору окупантів, ОУН стосує антiterор, для самооборони поневоленого народу, і для пропаганди визвольної справи. На терор ворога приходить бунт, помста, відплата. З'являється підпільна преса, в тому числі найголовнішою була «Сурма», яка формує душу й характер майбутніх молодих борців.

Починається велична епопея націоналістичного руху. Усе, що було ідейне, шляхетне, захоплювалося тими ідеями, і протягом кількох років під пропорами ОУН стала більша частина української молоді – студентської, гімназійної, робітничої, селянської. То був бальзам, цілющий лік на зблілу душу народу.

Як творилось членство, та вимоги до них?

Тому, що ОУН була організацією нелегальною, за саму лише принадлежність до неї польські суди давали присуди до 5 років тюрми. Тому не було там ані статутів, ані кандидатів, були лише члени, які складали відповідну присягу, яка зобовязувала члена на ціле життя. Члени не вписувались, їх вибирали.

Який, приміром, був мій шлях в Організацію:

Організація будувалася з долу в гору, треба було виховати провідників. Вони виховувались в Пласті. Після розв'язання Пласти в 1929 році, головно в гімназіях, твориться Юнацтво ОУН. Кандидата-юнака провіряли досить довго. Давали йому час від часу певні завдання до виконання (доручити записку, чи навіть револьвер, чи в даний час, там а там, стрінутися з такою людиною, по такій то кличці, і щось йому передати і т.п.).

Якщо даний кандидат (хоч він про це не знав) вивязувався дуже добре із доручень, тоді приймали його в члени Юнацтва.

В кожному повітовому місті були створені Студентські Громади. Їхніми членами звичайно були Члени Організації. Щороку приймали нових членів та вибирали провід, обов'язком якого було в ярмарковий день підготуввати Збори українців в Народних домах, де виголошувалось по дві доповіді на різні історичні – ідеологічні – культурні теми. У своїх селах мали вони включатись в громадські організації, головно в Читальні Просвіти, в яких мали можливість впливати на національне виховання молоді. На закінчення літніх канікул, звичайно на празник Матері Божої, справляли т.зв. Студентські Забави, які звичайно були дуже успішними, та на яких мали можливість поспілкуватися із повітовою інтелігенцією та тримати з нею зв'язок. Після закінчення студій включалися в Організацію у своїх місцях перебування. Я, вступивши в Студентську Громаду після складання присяги, як член ОУН, був обраний її секретарем.

Тому, що молодь виховувалася на законі “Здобудеш Українську Державу, або згинеш в боротьбі за неї”, польська поліція кожного молодого українця мала під своїм контролем. Випадково я мав можливість поглянути на свою картотеку, будучи в польському війську 1939 року, було там написано дослівно: *On, jak i jego cala rodzina podejzeni sa o przynaleznosc do OUN. Zwrocic na niego specialna uwage!* (Він, як і його вся родина запідозрені у приналежності до ОУН. Звернути на нього спеціальну увагу!)

Після повернення з польського війська мав я перебрати функцію повітового військового референта. Тиждень перед початком польсько-німецької війни дістаю наказ Організації, що війна почнеться на

днях, і щоб я по можливості ще когось із наших хлопців підібрав, що-би здезертерував, перейшов до німців, і зголосився там до українського легіону полк. Сушка. Я наказ виконав, лише німці, замість включити мене в легіон, запроторили до лагру полонених, де просидів до січня 1941 року. Після звільнення, в місяці березні того ж року, по-клікано мене до куреня Нахтігаль.

03-12-2007 22:33, Alek

Розкажіть, будь ласка, як і коли формувався Нахтігаль? З кого?
Чи є документи щодо часу виведення Нахтігалаю зі Львова? Дякую!

24-11-2007 23:05, Svitlana

Було б цікаво дізнатися Вашу думку – наскільки пошириною була співпраця між куренем «Нахтігаль» та українським визвольним рухом, чи була та співпраця. Зокрема з загонами УПА.

02-12-2007 20:34, Мирослав Кальба

Співпраця “Нахтігала” з укр. визв. рухом та УПА
В місяці квітні 1941 р., II-й Великий Збір ОУН схвалив такі Військові Постанови: Для здійснення своїх цілей ОУН організує і вишколює власну військову силу.

Завданням військової сили ОУН було:

Група в Криниці. Третій зліва – М. Кальба. 4-й – К. Малий.

а) Зорганізувати і провести збройну боротьбу ОУН за перемогу Української Національної Революції й здобуття Української Незалежності Держави.

б) Бути ядром Української Армії в Українській Державі.

Велика відповідальність за виконання цих Постанов лягла на військову референтуру Проводу ОУН, шефом штабу якого в той час був Роман Шухевич. Він, разом зі своїм штабом, опрацьовують плян створення власної військової сили – легіонів, як “Дружин Українських Націоналістів” (ДУН), який був затверджений Проводом ОУН.

Зразу наступила підготовка до створення при Німецькій Армії двох куренів “Нахтігаль” і “Ролянд”. Після розв’язання куренів ДУН, Роман Шухевич є творцем не лише (УПА) Української Повстанської Армії, та УГВР – Уряду України, але й очолює Провід ОУН на рідних землях. Як бачимо, пані Світляно, то Роман Шухевич, як командир першого куреня ДУН “Нахтігаль”, не лише співпрацював з визвольним рухом, але був його організатором та провідником.

Сьогодні нікому не вдається відшукати членів УПА, які служили в куренях ДУН. Для конспірації, та, щоб через них не постраждали їхні родини, дуже часто змінювали свої псевда, так, що рідна мати чи сестра не знали навіть, як їх син чи брат називається. В кожному разі, їх вклад у розбудову УПА був колосальний.

Дружини Українських Націоналістів на вичікуванні в Завбєрздорфі

Вдалось мені відшукати лише 60 побратимів із ДУН, серед них 37 із "Нахтігаль", 6 із "Ролянда", та 17 не визначені з якого куреня – зареєстровані лише під ДУН.

Двоє із цих 60 були:

Головний Командир УПА Роман Шухевич – "Тарас Чупринка" та заступник Головного командира УПА Василь Сидор – "Шелест". Крім них, шефами штабів було 18 із "Нахтігаль", та 6 із "ДУН".

А з решти 5 із "Нахтігала" та 4 із "Ролянда" були старшинами до "Спеціальних Завдань", решта були курінними та сотенними в УПА.

Крім них, 11 старшин з ДУН були старшинами в дивізії "Галичина" (УНА).

24-12-2007 10:17, Силка Владимира "Присяге"

Доброго времени суток, уважаемый!

Разрешите, во-первых, как жителю Доцетка поблагодорить Вас за вашу борьбу и стойкость! Вопрос мой: опубликован ли где-нибудь официально полный текст присяги, о которой идет речь в статье? Оба ли баталиона "Нахтигаль" и "Роланд" присягали одновременно?

Сотня Південної групи ДУНу під час підняття українського національного прапору в Завберздорфі. Перший в шерензі – майор Євген Побігуцький

Питає – Силка Владимир О «Присяге»

Весною 1941-го року II Великий Збір ОУН схвалює постанову «організувати і вишколювати власну військову силу». Відповідальність за виконання цієї постанови лягла на військову референтуру Проводу ОУН, шефом штабу якого в тому часі був Роман Шухевич. Він разом зі своїм штабом опрацьовують плян створення українських військових віddілів як: Дружин Українських Націоналістів (ДУН) при німецькій армії, як самостійної одиниці, і скоро почався вишкіл перших двох куренів під кодовими назвами «Нахтігаль» і «Ролянд».

Організація куреня, що одержав кодову назву «Нахтігаль», почалася в квітні 1941 року в Krakові. Її переводила з доручення Проводу ОУН-Бандери Військова референтура ОУН під керівництвом сот. Романа Шухевича. Місцева організаційна сітка висилала кандидатів до Krakова, де їх перевіряла спеціальна комісія, покликана ОУН, і де вони переходили лікарські оглядини. Щойно пройшовши успішно згадані комісії, кандидата висилали на вишкільний табір до Нойгамеру на Шлезьку (нім. – Сілезія). У Нойгамері зorganізовано 3 сотні, що їх очолив сот. Роман Шухевич. На вишколі курінь перебував від початку травня до 17-го червня 1941-го року.

Передумови формування куренів були такі:

Набором і формуванням ДУН займається ОУН, Провідові якої у політичному сенсі ДУН підлягає, і перед ним зобов'язується присягою. Завданням ДУН є:

Боротьба проти Москви за Суверенну Українську Державу.

ДУН складають присягу українській державі, а не Німеччині, і тим більше, не Гітлерові. Згідно з цим, політичний вишкіл вояків буде вестися в абсолютній вірності українським політичним цілям.

ДУН не може бути кинений за ніяких умов на західний фронт проти аліянтів, а єдино на протиросійський.

ДУН командують українські старшини, німецькі старшини мають над формациєю тільки загальний нагляд, зокрема з вишкільного військово-побутового характеру.

ДУН має свого капеляна.

Микола Лебідь

Олекса Гасин

Не можуть мати місця там ніякі німецькі націонал-соціялістичні виховно-вишкільні доклади й імпрези. Військова Референтура Проводу ОУН, керманичем якої був сотник Роман Шухевич, має право надавати ранги.

Очевидно, урядові і партійно-політичні кола Німеччини не знали подробиць по-

годження між Проводом ОУН і фактично опозиційними до політики Гітлера колами ОКВ. Сприяло цим колам тоді ще й те, що Розенберг, Райхсляйтер і експерт НСДАП у питаннях Сходу, (і десигнований на райхміністра для східних окупованих країн), у своїх комбінаціях пereбудови Європи мав у принципі прихильну поставу до ідеї української державності, як рівно ж спроможність Канаріса на окупованих теренах була не мала, а він сам теж мав прихильне ставлення до ідеї незалежних держав на місці російської імперії.

Рішучим ворогом цієї концепції на той час були Гітлер, Гімлер, Гебельс, Герінг та військовики Кайтель і Йодль, які в ОКВ були лише сателітами «фюрера», і їхня опінія була інша від становища військових опозиційних кіл.

Рій третьої сотні "Нахмігалия" чистить зброю

Томуто, за таких умов, неможливо було укладати і підписувати домовлення, які в більшості пoлагоджувалися усно, маючи взаємне довір'я до себе.

Тому, коли зміст присяги, яку привіз з Krakova Лебедь з полк. Олькеном, не був згідний із домовленнями, Шухевич з місця запротестував, щоб на такий зміст присягати. Лише коли Оберлендер з Олькеном порозумілися із Банде-

рою, і усунули з привезеного змісту «присягається на вірність Німеччині і Фюрерові Гітлеру», та на це місце поставили що: «ДУН складає присягу на вірність українській державі», та після того, ще й, як Бандера підтвердив це Лебедю, тоді курінь Нахтігаль склав присяту справленого змісту, яку провів капелан куреня о.др. Іван Гриньох.

25-04-2008 12:26, Тамара Рейта

Скажіть, а Вам обов'язково треба було йти у “Нахтігаль”?

Чи були ще варіанти, щоб навчитися військового досвіду для майбутньої української армії?

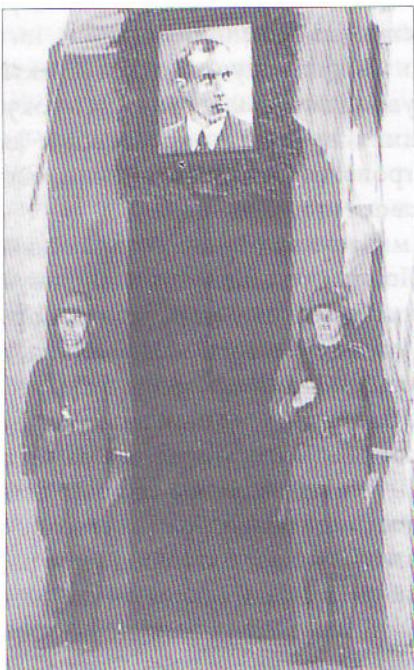
21-09-2008 20:31, Мирослав Кальба

Чи нам обов'язково треба було йти у “Нахтігаль”?

В Нахтігаль ми не йшли, нас як членів ОУН, які присягались на вірність Україні та Організації, яка згідно із першою точкою декалогу “Здобудеш Українську Державу або згинеш у боротьбі за неї”, – Організація призначувала, з чого ми були надзвичайно врадувані та горді, що саме ми були тими першими, які мали взяти зброю в руки, та іти в бій за Вільну Україну.

07-12-2007 13:30, Chestnut

Вельмишановний пане Мирославе, чи не могли б Ви розказати докладніше, як саме проходив відпочинок ДУН у Львові, де стояв “Нахтігаль”, чим займалися в цей час його бійці, чи Вам було щось відомо про позстріли поляків, що їх чинили у Львові тоді німці? Чи хтось із бійців брав участь у впізнанні людей, замордованих НКВС перед залишенням Львова радянською владою?

Почесна варта біля портрету
Степана Бандери

09-02-2008 18:28,
Мирослав Кальба

Відповідь Chestnut-y
про перебування Нах-
тігаль у Львові

Наш Курінь «Нах-
тігаль» враз із 1-шим
бранденбурзьким ба-
тальйоном під коман-
дуванням Ф. В. Г., як
передня охорона І-шої

Третя сотня "Нахтігала" в поході на Схід

Гірської дивізії, затрималися в ніч з 29 на 30 червня за кілька кіло-
метрів перед львівським летовищем. Там наші сотні одержали бойові
задання позаймати важливі пункти в місті: радіостанцію, електро-
станцію, залізничну станцію, цитадель і т.ін.

Збірним пунктом для «Нахтігала» була площа Св.Юра до якого
увійшли ми 30 червня 1941 року о год. 4:30 ранку. Тут після зворуш-
ливої зустрічі із присутнimi людьми, та після благословення Ми-
трополитом А. Шептицьким, біля години 10:30 розійшлися по місцях
свого призначення.

Частина першої сотні зайняла радіостанцію та пішли на вулицю
Лонецького і Пелчинську пильнували тюрем, друга і третя сотні пішли
на Замарстинів де обсадили тюрму і газівню.

Наступного дня, 1-го липня, прийшли до Львова інші частини ні-
мецької армії та поліції, які перебрали після нас зайняті нами об'єкти,
а нас перепровадили на площе Ринок. Ввійшли ми на ринкову площе
сотня за сотнею з піснею на устах, а площа була виповнена народом.
Це був надзвичайно зворушливий момент, коли люди зі слезами ра-
дости ставали на коліна і вголос дякували Всевишньому за врятуван-
ня їхнього життя. Народ вітав нас квітами, обіймами та поцілунками,
як своїх спасителів та найдорожчих синів.

Там сот.Р.Шухевич під час збірки подав нам суворий наказ: «Не бе-
ріть нічиеї крові на свої руки», « Не допускайтеся ніяких злочинів чи
пімсти», як рівнож: «не виконуйте жадних наказів німців, а лише на-
ших командирів». А його наказ нас усіх зобов'язував!

Проголошено нам, що йдемо на “двотижневий відпочинок”, та перший тиждень відпочиватимемо у Львові. Розмістили нас в готелі на розі вулиць Сикстуської і Костюшка, але більшість – у 4-тій німецькій гімназії. Багато з нас мало нагоду зустрітися з рідними.

Чимало з нас стрічало знайомих – шкільних товаришів чи приятелів, а ті які були перший раз у Львові, оглядали його церкви, пам'ятники, будинки, парки. Тож час нашої відпустки промінув у Львові дуже скоро, і вже 7-го липня уранці ми зі Львова виїхали до Тернополя. Подаю понижче дещо із розповідей декількох «соловейків» про їхнє перебування у Львові.

Степан Котелець: ...На другий день по приїзді до Львова поспішив я до тюрми «Бригідки», щоби там бути свідком макабричних сцен, ...лунали тут розпачливі ридання і голосіння жінок, матерів і дітей, які розшукували своїх найрідніших серед сотень понівечених тіл -- жертв неплюдської жорстокості московських катів. Я тоді був перший раз у Львові. Разом із друзями оглядав це наше дороге місто. Були ми в соборі святого Юра, на площі Сокола-Батька, на Підзамчі, на Високій Горі, у Стрийському парку, у Волоській церкві; було що оглядати і чим дивуватись, було за що полюбити цю нашу столицю.

Кость Таланчук: ...сотник Р. Шухевич взяв другий рій I-ої сотні, в якому був і я, і ми пішли до тюрми на Лонецького, щоб вдергати там порядок, де було багато помордованіх в'язнів, між якими сотник розпізнав свого замордованого молодшого брата Юрка. Ми щиро співчували сотникові в його великому горі. Там ми перебули до полуночі. Опівдні нас замінено і перевезено до охорони військових складів у новій дільниці Львова.

Антін Феденишин: ...У неділю моя сотня увійшла до Преображенської церкви на Службу Божу, маршуючи Руською вулицею зі співом. Знову маси народу вітали нас спонтанно квітами, обіймами та поцілунками. Був я також на похороні Юрка – брата Романа Шухевича. Присутніми були майже всі друзі з «Соловейка» та маса народу... Під час нашого побуту у Львові, після того як прийшли вже інші військові частини і перебрали після нас зайняті нами об'єкти, ми мали тоді вільний час для себе; бо ж це було наше дозвілля після двотижневого нашого походу в першій лінії. Багато хто з наших відшукав

любих своєму серцю, чи знаходив собі нових знайомих, і той час перебування у Львові ми намагалися провести якнайприємніше. Шухевич дивився крізь пальці на наші кавалерські ескапади. Нас радо львів'яни запрошували до своїх приватних помешкань і щедро гостили.

15-11-2007 09:20, Допитливий

“Нахтігаль” і вбивства євреїв у Львові, липень 41

Час від часу лунають звинувачення Нахтігалю у тому, що його бійці брали участь в антиєврейських акціях у липні 41 р.

Чи були Ви у Львові у той час? Прокоментуйте такі звинувачення – як очевидець тих подій (якщо Ви були у Львові, звісно). Чи відомі Вам якісь переконливі докази на користь тієї або іншої версії тих подій? Дякую!

19-11-2007 22:21, Мирослав Кальба

Питає: Допитливий про “Нахтігаль” і вбивства євреїв у Львові

Так. У той час я був у Львові. Уночі 22-23 червня наш курінь перейшовsovетський кордон в околиці Радимна. Курінь наш разом з 1-шим Бранденбурзьким батальйоном прилучено до 1-шої Гірської дивізії. Завдання наше було охороняти ту дивізію в її марші на Львів. Раннім ранком 30 червня 1941 року наш курінь «Нахтігаль» увійшов до Львова. За наказом зайняли ми електрівню – газівню – Залізничний Двірець – радіостанцію – тюрми й інші об'єкти.

Побут “Нахтігала” у Львові. До Львова ми вступили о год. 5 ранку 30 червня, а Львів залишили 7-го липня в дорозі через Тернопіль до Грималова. В Тернополі були два дні, 4 в Грималові, і тоді знову на фронт, на стару нашу позицію. Змінювати дат не сміємо.

З приходом до Львова одержали ми однотижневу відпустку. Одержані ми тут суворий наказ сот. Р. Шухевича, не виконувати ніяких наказів німців, а лише накази наших командирів. Маючи стільки вільного часу, у кожного з нас було бажання відвідати родину. Пішов стрілець з 1-ої сотні Василь, родичі якого жили недалеко Львова до Шухевича з проханням, дати йому дозвіл хоч на кілька годин відвідати родину, Шухевич гостро “зібрав” його: “Що ви, хочете мені порозходитись по селах, як у 1918-му році?” Після такої відповіді ніхто вже не мав відваги просити дозволу на відвідини родини. Тож цей цілий тиждень ми мали виключно для нашого відпочинку.

З початком війни в німецькому війську ще був порядок. Скільки часу ви були в першій фронтовій лінії, стільки опісля діставали часу на відпочинок. Так було і у нашому дальншому поході. Як перейшли ми Збруч біля Григорівки в поході до Вінниці, були ми два тижні у фронтовій лінії, з відтам пішли на 2 тижні на відпочинок до Юзвина.

Тепер про совєтські вигадки щодо перебування «Нахтігаль» у Львові.

У Львові перебували ми цілий тиждень часу. Я стверджую, що протягом того часу, у Львові не впав ані один постріл, вчинений членом нашого куреня «Нахтігаль», чи то з кріса чи пістолі. За цей час не бачив я ані одного трупа на вулиці, ані каплі крові, ні жадного повішеного трупа на ліхтарні, про що так обильно пізніше розписувались запряжені до того «науковці та історики».

Вже під кінець війни однією із засад внутрішньої політики СРСР було звернення вістря на українських націоналістів. Для виконання цього завдання покликано головно єврейських істориків, таких як: Ф. Фрідман зі Львова, Р. Авербах з Варшави, С. Krakovskі з Лодзі, Е. Пруса, Й. Вілчура, А. Кормана С. Поліщук та інших. Так повстали протиукраїнські легенди (Дні Петлюри) заправлені єврейською мартірологічною міфологією. Поліції в книгарнях почали вгинатись під книжками, заповненими протиукраїнськими бздурами (дурницями Ред.).

Згідно із більшістю тих істориків – голодомор 6,000.000 євреїв почався першого тижня в місяці липні 1941 року у Львові, згідно із проголошенням, прийнятою американським Сенатом 23 квітня 1983 року (внесено сенатором Claihorn Percy)

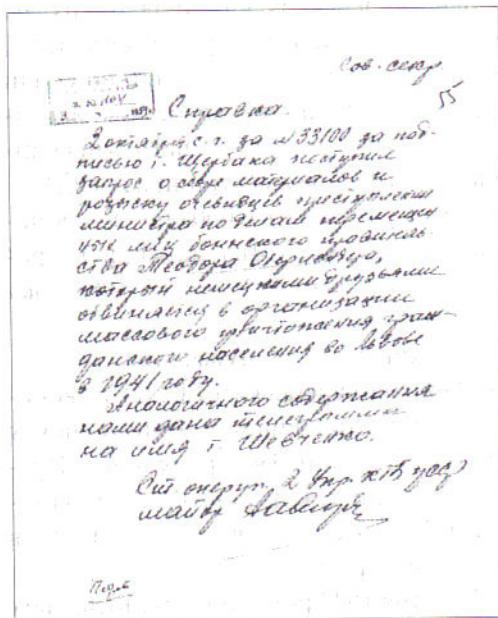
Погляньмо як в тому часі роздмухувано ці звинувачення.

У місяці травні 1942 року у Варшаві єврейський BUND у своєму звіті для Лондона в справі переслідувань жидів стверджує, що «у Львові замордовано 30.000 євреїв. Наприкінці 1942 року жінка Президента ЗСА Eleonora Roosevelt та проф. Albert Einstein у книжці під заголовком «The Black Book of Polish Jewry» ствердили на письмі, що в тому часі у Львові замордовано 50.000 євреїв.

В англійському парламенті 15 грудня 1942 року міністр Військових Коштів і Господарки князь Selborn ствердив, що у Львові було близько 400.000 жертв.

Як бачимо, число єврейських жертв з кожним днем росло до неймовірних розмірів. Писаки настрашились, що скоро взагалі не стане евреїв на світі. Давай, Іване, назад! Число жертв почало зменшува-тись. І так:

У січні 1945 року в Женеві J.Silberstein, як безпосередній свідок, французькою мовою описав мученицьку смерть 15.000 євреїв. У Лодзі (Польща) 1946 року безпосередній свідок, історик Dr. Filip Friedman, описав смерть 7.000 євреїв. У Єрусалимі 1990 року видано чотиритомову «Encyklopedia of the Holocaust», в якій стверджується, що українці з околичних сіл, використовуючи ножі та сокири, в липні 1941 року в часі «Днів Петлюри» у Львові вимордували 2.000 євреїв. У Варшаві 1993 року видано книжку під заголовком «Dzieje w zarysie», написану істориком Leszkem Podhoreckim, який стверджив, що 2 липня 1941 року українці розстріляли за містом групу (приблизно 100 чоловік) комуністів.

Текст КГБ про підготовку свідків проти
«Нахтізала»

І цікаво, що дотепер не знайдено ще ані одної можили із такою кількістю тисяч помордованих у перший тиждень євреїв. Варто б було застановитися рівно ж над тим, чому немає знимок зі Львова того часу? І для чого ніхто про це не згадує? Приміром, збереглися знимки з повішених у Львові 12 членів Юденрату, у відплату за забиття євреями двох німецьких поліцистів. Але до сьогодні ніхто не віднайшов хоч би одну знимку із стількох тисяч євреїв, вбитих у перший тиждень перебування німців у Львові? ЧОМУ?

Відповідаю: бо німці налагодили свою пекельну машину тоді, коли влаштували своє державне управління, встановили Генерал-Губернаторство в Галичині, зробили Янівський концентрак. Але ми тоді були вже далеко від Львова, а потім через наш протест німці взагалі розформували «Нахтігаль».

У мене дуже багато фактів і документів на опрокидування усіх на-
клепів на нас, «нахтігальців», тому питайте, – радо поділюся з вами.

29-09-2008 12:22, Mariйка

Шановний пане! Я хочу достеменно знати відповіді на наступні питання. 1) Чи можна було будь-яким чином відвести розстріл польських професорів та єреїв у Львові? Яким було ставлення до цих жахливих подій з боку львівської громади? Дякую за відповідь.

5-10-2008 11:56, Мирослав Кальба

Чи можна було відвернути розстріли професорів та євреїв у Львові

Під час нашого тижневого побуту у Львові не чули ми про жодні ростріли польських професорів чи євреїв, та не бачили трупів по-вищених на балконах, чи якими були встелені вулиці, про які після 1948 р. так обильно розписувалась советська преса та їхні сателіти. Такі вчинки були заборонені воякам армії, за які відповідалось перед військовим полевим судом. Документально давно доведено, що розстріли чинили спеціальні айнзацкоманди СД, які не мали нічого спільного з армією, і мали підпорядкування Гіммлеру.

ІМІ Р41 Вредствами, придбаними до ліквідації у великому числі відповідних земельних різниць корогами по усіх сільських кургіз, що утворили уримки та громади, були землі, утворені землячествами, підпорядковані підприємствам, колгоспам, земельним кооперативам, земельним фондам, а також земельні відмінні землі чи землі, придбаними земельними коопераціями чи землячествами.

чесні чинчики ОУН доказують про те, що мали до відома членам то не з чимською провідною, щоби сконпромітувати українців погромами, щоби дати переворот різницької поліції до змішування і "роблення порядку", і чинчики, — їхні відтаки уважу як ерзія украйського загалу від подільських проблем боротьби за життєвий співісність, ча слизьку дорогу анархії, злочинів і граїнництва.

Текст повідомлення ОУН про спробу гітлерівців спровокувати українців на єврейські погроми та рекомендація членам ОУН не сприяти німецьким провокаціям. Документ зберігся в архіві КГБ.

Документів які спростовують вигадані Москвою звинувачення “Нахтігеля” у цих вбивствах є багато. Можна б писати цілу книжку про них. Постараюсь Вам подати деякі з них в дуже стислій і зрозумілій формі. Найважливішим з них уважаю “звіт” т. зв. Надзвичайної державної комісії покликаної урядом ССР для розкриття злочинів, вчинених у Львові й околицях.

У московській газеті “Ізвестия” 23 грудня 1944 року цей звіт про перші дні німецької окупації був опублікований. Уже 30 грудня 1944 року цей документ англійською мовою з’явився у “Совет Вор Ньюз” у ч. 1947, виданому советським посольством у Лондоні. Він був представлений Міжнародному Військовому Трибуналові в Нюрнберзі, як обвинувачувальний матеріал доказів німецьких злочинів. В тому обвинуваченні перший раз згадка про вбивства професорів і єреїв у Львові українським “Нахтігalem”. І як бачимо, що й до сьогодні вороги нашої незалежності цим сфабрикованим “мітом” стараються посилити антиукраїнську опінію в світі, очорнивши боротьбу українського народу того часу.

Однак Нюрнберзький суд таки розглядав справу розстрілів польських професорів у Львові. Точно подані документи із того процесу були опубліковані в Советському Союзі в багатьох томах. У третьому томі (ст.43- 45) вміщено докладні репортажі з подробицями про ці розстріли. Там написано: “Уже перед захопленням Львова гестапівські відділи (не “Нахтігаль”! – М.К.) за наказом німецького уряду мали складені списки з прізвищами вчених, які мали бути ліквідовани”. На цьому процесі ніхто не твердив, що за ті злочини відповідальний батальйон “Нахтігаль”.

Сам советський прокурор у своєму резюме відповідальність за ті злочини визначив так: “Групу професорів арештовано за списком, який був складений наперед за наказом німецького уряду”. На підставі списка помордованих 33-ох професорів 1941-му році у Львові, поданого у “Совет Вор Ньюз” у місті Вроцлаві (до якого переїхало багато поляків зі Львова) поставлено пам’ятник тим 33-ом жертвам. На зворотній стіні цього пам’ятника викарбувані прізвища й імена тих 33-ох помордованих професорів. Проф. Аллерганд вписаний там як 1-ший, а Чортковер як 6-тий згори. Видно, що вони після смерті воскресли,

та залишили по собі в році 1942-му обширні зізнання зі львівських подій з року 1941-го. Як доказано, що ті двоє львівських професорів, яких мали б “помордувати” нахтігальці, не були замордовані, як рівно ж, ніколи не були арештовані. Чортковер працював для львівської жидівської поліції (Орднунг Дінст) і для Юденрату. Професор Аллерганд відмовився від співпраці з гітлерівцями та не погодився очолити Юденрат. Чортковер залишив по собі в половині 1942-го року записник, як рівно ж і проф. Аллерганд написав точний обширний звіт із перших восьми місяців гітлерівської окупації Львова.

Відомо також, що заарештовано вісім професорів з групи, яка влітку 1940 року відвідувала Москву. І власне ті, які хоч трішки були причетними до совєтсько-польської співпраці, перші пішли на знищення. Та найважливішою причиною, уважаю те, що з приходом німців в Галичину поляки видали маніфест-протест проти окупації “всходніх кресуф”, як частини польської держави, чого вони не зробили при большевицькій окупації, і всіх тих, які цей маніфест підписали, німці розстріляли.

Цікаво, чому про таку дуже важливу обставину не згадує ніхто ані з советів ані з поляків? Держать у своїх архівах під замком як великий секрет.

Оце вам ширше вияснення подій навколо розстрілів. Запобігти розстрілам можна було, створюючи систему світової безпеки, яка б стримала Гітлера і Сталіна до вимордовування людей за їх причетність до певної національності чи майнового стану, або за політичні переконання. Такого ми не маємо й досі, світ не був у стані стримати масовані вбивства цивільних людей на Балканах, в Чечні чи Дарфурі. Що ж до ставлення львівської громади до німецьких розстрілів, то тоді львів'яни мали шок від відкритих большевицьких тюрем і значно більше обговорювали жахи, які там побачили. А про розстріли професорів почали багато говорити вже пізніше, і на підставі спогадів, про які я писав вище.

23-12-2007 21:20, Мирослав Кальба

Додатково: історія публікацій про перші дні німців у Львові
Про наш побут у Львові червень – липень 1941 року я уже згадував

попередньо. Сьогодні подам хоча б декілька прикладів, щоби читач сам дійшов правдивого висновку стосовно причетності нахтигальців до вбивств єреїв в тому часі у Львові:

У віднайденому звіті професора міжнародного права д-ра Моріца Аллерганда, який він передав польському підпіллю про випадки у Львові за час від 30 червня 1941 року по 1-го березня 1942 року і який можна вважати за найбільш компетентний, читасмо, що 1-го липня 1941 року в часі протиєврейських розрухів у Львові, німці знущалися над єреями, але він нічого не написав хоча б про кілька вбивств, написав лише, що, «здається», забили одну особу. Згідно зі звітом д-ра Аллерганда протиєврейські виступи 1 липня 1941 року тривали кілька годин, і закінчилися о годині третій після полудня. Першотвір цього звіту дотепер ще неопублікований і зберігається в Єврейському Інституті у Варшаві.

Пригадаймо собі ще про т. зв. «щоденник Анни Франк». Про нього згадали коротко і замовкли. Анна Франк, це Янка Гешелес, дочка головного редактора єврейської щоденної львівської газети «Хвіля», в своєму мемуарі докладно описує перший тиждень окупації Львова. Пише в ньому, що українці, які побиттям поганяли єреїв до праці, сказали до неї: «А ти, мала, втікай до дому». Виглядає, що вони не були аж такими різунами, як їх малюють, не запхали їй ножа в плечі, навіть не сказали їй згірдливо – «вон, ти, жидовино». Бігаючи в тому часі вулицями Львова, бачила Янка тисячі трупів українців, помордованих по в'язницях утікаючими відділами НКВД. Янка не бачила різні єреїв. Чи можна мати сумніви у правдивості писань 13 літньої дитини?

Погляньмо рівнож на таємне звідомлення Ровецького – командира АК з 15 серпня 1941 року до польського уряду в Лондоні, в якому твердить, що «по приході німців до Львова вбивств єреїв не було». Майор «Вітер-Євген Бережняк», командир советських розвідників, яких Червона армія залишила в окупованому Львові, звітував, що «бандерівці вже 22 червня 1941 року стріляли з пивниць і дахів до червоноармійців і цивільних людей»; його група рівнож не зауважила «Днів Петлюри» чи масових вбивств єреїв.

Щоденний Бюллетень Єврейської Телеграфної Агенції в Нью-Йор-

ку в листопаді 1941 року, коли не було ще «моди» на «протиукраїнізм» ані на «голокост», повідомляв зі Львова, що: «Не звертаючи уваги на під'юджування українців окупацийною владою проти єреїв, українське керівництво в Галичині співпрацює з місцевими єрейськими керівниками, з якими вже багато років співпрацювали під польським режимом. Місцеві українці, яким довірено цивільну адміністрацію, виказують велике зрозуміння єрейському становищу, та намагаються улегшити їм життя, як лише можуть». Не був це якийсь поодинокий випадок. У часі від 1-го липня до кінця 1941 року бюллетень вісім разів доносив інформацію про становище в Галичині й Україні устами своїх штатних та позаштатних кореспондентів.

Не треба бути істориком, аби з поданих документів дійти висновку, що масмо до діла не з правдивими закидами й обвинуваченнями супроти нас, лише з воєнною мартирологічною пропагандою. Масові вбивства єреїв почалися тоді, коли німці налагодили свою машину знищення, але тоді ми вже були далеко від Львова.

14-04-2008 09:11, *Большой Брат*

Ого, такі хороши, що далі нікуди: "...побиттям поганяли єреїв до праці...", дальше можно не продолжать после этих откровений. Странно, почему евреев названо евреями, а не "жидами". Неувязочка-с.

14-04-2008 09:49, *Д-р Юрий*

Цікаво, як голландська дівчинка опинилася у Львові? Чергова брехня?

21-09-2008 19:37, *Мирослав Кальба*

Бачу, що "Большой Брат" не зрозумів сенсу цієї фрази "побиттям поганяє єреїв до праці..." Бачу, що "Большой Брат" не зрозумів сенсу цієї фрази. Зрозуміло, що поганяли, це не вбивали, лише "підганяли", а це не те саме. Я уживаю слово "єрей" а не жид тому, що слово жид у підсовецькій Україніуважалося як слово образливе.

У своєму мемуарі Львівська Анна Франк точно описала події першого тижня окупації Львова. Бігаючи в тому часі по місті посеред вуличних розрухів, зв'язаних з масовими екзекуціями, доконаних утікаючим НКВД у львівських в'язницях, спостережлива Янка не зauważила помордованих жидів (єреїв).

Хочу Вам п.Брате сказатити, що жидівський “Юденрат”, як і жидівська поліція, асистували і помагали німецькій “Айнзацкомандо”. Жидівської поліції по містах в Україні було в десять разів більше ніж української. Вони не охороняли магазинів (складів), ані не виконували служби на вулицях, їхнє призначення було: служба із жидами. Праця їхня була стало-постійно під контролею одного чи двох німецьких поліцай. А їхне зброєю були гумові або деревяні палки, якими побивали жидів жорстокіше ніж пімецька поліція. Якби Ви трішки за пізнались із поступуванням єврейської поліції відносно своїх людей, то ви б зrozуміли, що українська поліція у ставленні до єреїв була ще дуже лагідна. Вони помагали німцям зганяти всіх жидів з округи в “гетто”, чи з “гетто” до транспорту до конц-лягерів, де вони співпрацювали із Зондеркомандо. Рівно ж порадив би Вам познайомитись із “Щоденником” лиш львівської Анни Франк, 13 літньої Янки Гешелес, а не тої девочки Анни Франк, з Голяндії, (яку мабудь совети привезли в той час до Львова), спрепарованої КГБ, для замітання своїх злочинів, вчинених тоді у Львові. “Дневник голландской девочки Анни Франк”, це звичайна советська провокація, щоби свої злочини перекинути на інших, відвернути увагу на скосі ними злочини. А шоденник Янки Гешелес найдете у Варшаві в Єврейському Архіві замкненому під десяти замками. Я цілий перший тиждень був в тому часі у Львові, але такої “голландської девочки” не чув і не бачив, а бачив Янку Гешелес, батька якої я знав.

Слово “жид” замість “єрей” використовую у цій відповіді виключно на Ваше бажання.

Додатковими документами “про перші дні німців у Львові” радо можу вам служити. Найважливіші з них будуть:

1. ТЕЛЕГРАМА: Представника Міністерства закордонних справ при Верховному командуванні 17-ї армії Пфляйдера до Інформаційного відділу II Міністерства закордонних справ у Берліні, про вступ Німецьких збройних сил до Львова 30 червня і виявлення вбитих у в'язницях. Уважаю, що це найважливіший документ того часу, тому подаю його в цілості.

Інф(ормаційний відділ) II, Берлін, 3 липня 1941 (р.) Р(адник) п(осольства) ф(он) Рантцау до інф(ормації) 6341 Телеграма 1 липня

Телеграма

1. Прибув учора до Львова, коли у східних передмістях ще тривали бої. Населення, щойно з'явившись на вулицях, вітало з захопленням і захватом німецьких солдатів. На вулицях численні члени українських організацій з жовто-блакитними відзнаками, частина також зі зброєю. Місто у деяких місцях потерпіло від підпалів росіян і від військових дій. Тепер гострі виступи населення проти євреїв.

2. Огляд будинків радянських установ досі залишається без результату, оскільки противник мав час, щоб усе спалити. Нечисленні документи, які вдалося раніше виявити в штабі корпусу в Перемишлі, з погляду зовнішньої політики не мають ніякої вартості. Загальне враження таке, що противник ще не був зовсім готовий у підготовці свого нападу на Німеччину, і намагався виграти час.

3. Совети, перед своїм відходом, скоїли у Львові проти національно (свідомих) українців жахливі злочини. У пивницях в'язниць височать гори трупів. У в'язниці Бригітти, яку я оглядав поряд з іншими в'язницями, рятувальні роботи утруднені пожежами, які ще тривають. Число жертв ще не встановлене. Оцінки коливаються між 600 і 5000. Огляд іноземними журналістами був би рекомендowany, якби він міг відбутися негайно. Подробиці надійдуть від спеціальних кіногруп V групи армії і пропагандистських рот до В(ерховного) к(омандування) з(ройних) с(ил), W.Pr.

4. Капітан Гайтер з дому Гайтерів у Берхтесгадені, який допомагав мені в міській комендатурі, попросив передати особливих відповідних вітань панові райхсміністрові закордонних справ. Сьогодні ввечері повертаюсь до Верховного Командування (17) армії.

Подам ще лише деякі уривки із іншого обширного урядового звіту: Документ із течки "Нахтігаль", том II, течка 183, Допит Ф.В.Г.

ФВГ, командир переднього забезпечення Першої Гірської дивізії, до якої входили: Перший Брандербурзький батальйон та батальйон (курінь) "Нахтігаль" у їхньому поході на Схід.

....(день 30 червня 1941 р.)... "Протягом наступних годин приходили до мене повідомлення з сотень "Нахтігала" і "Бранденбургу", які були вислані з завданням до акції. Моя головна квартира містилася в катедрі десь до год. 8 рано, пізніше перенесено до ратуші"...

“Перед полуночю сотник д-р. Гартман, який командував Першою Брандербурзькою сотнею, прийшов до мене та звітував мені, що його сотня, яка зайніяла тюрму НКВД, знайшла там справжні гори трупів побитих цивільних людей. Як я це почув, взяв із собою сот. Гартмана, поручника д-ра Троєбса і д-ра Бенкельберга, і ми моїм автомобілем поїхали до тюрми”....”мене відштовхнув огидний сморід трупів і свіжого вогню, так, що я сам не міг увійти в середину тюрми”...

“Пізніше наступило більше звітів про масові вбивства з інших тюрем. Я, зібравши усі ті звідомлення, відослав їх кур'єром до Канаріса”.

На запитання його, щодо активності групи “Нахтігаль” під час їх побуту у Львові? - відповів:

“Ніколи, протягом всього часу, коли “Нахтігаль” перебував у Львові, і був під моєю командою, я ніколи не давав наказу чи припорушення старшинам того батальйону, чи командирів Герценеві, щоб дозволилося їм на ростріли, брутальності людей чи крадежі. Я ніколи не одержав жодного звіту в жодний час, щоб хто небудь допустився якихось проступків”.... Із рапортів, зготувлених для мене професором Оберлендером, довідався я про те, що деякі

Подвір'я тюрми на Лонського, 30 червня 1941 р.

трупи, знайдені у львівських тюрмах, були вбитими із родин вояків українського "Нахтігала".

Можу служити ще: 1) Спомини Антона Феденишина друкованими 3 серпня 1941 р. у Львові в "Українські Щоденні Вісті" ч.25 - ст.2-3 під назвою "Львів 1941 - Перші Дні Німецької Окупації", і 2) Крім цього, у мене є ще рукопис статті, ніде ще не друкованої, пані Нілі Безкоровайної-Стецьків, про "Львів 1941 р. – Перші дні Німецької Окупації".

25-03-2008 00:50, Володимир Бачинський

Своєго часу польська пропаганда обвинувачувала Нахтігаль у вбивстві польських професорів у Львові в липні 1941р. "Чи справді курінь Нахтігаль мав яке небудь відношення до тих вбивств?"

13-04-2008 22:40, Мирослав Кальба

Нахтігаль і розстріл німцями польських професорів у Львові

Курінь Нахтігаль не мав жодного відношення до заподіяних злочинів над цивільним народом, в тому й до польських професорів.

По-перше, бо до армії такі справи не належали, і були заборонені, і, по-друге, що з приходом нашим до Львова на першій нашій збірці наш командир сотник Роман Шухевич дав два строгих накази, перший: Не виконувати жодних наказів інших старшин з інших відділів, лише накази, дані нашими старшинами ДУНу; і другий: щоби не бути брутальними до цивільних людей, не шукати пімсти до ворогів.

Армія не мала жодного відношення до цивільного населення, до репресій був створений «Спеціальний Відділ Акції» т.зв. (Einsatzgruppe C).

Уже під час конференції союзників в Ялті, яка відбулася незадовго перед капітуляцією Німеччини, було між ними домовлено, що верховодів гітлерівської Німеччини поставлять перед Міжнародним судом, за їхні восинні злочини в завойованих країнах. Зразу після німецької капітуляції Міжнародний Військовий Трибунал у Нюрнберзі впродовж півроку розглядав усі воєнні злочини, вчинені Німеччиною.

СССР дуже скрупульозно готовувався до того суду, бо сподіався, що на ньому зможе під плащиком німецьких злочинів прикрити свої, скосні чи то в Катині, чи під час відступу большевиків з українських земель. Відступаючи на Схід, москалі залишили на своєму кривавому

шляху тисячі по-звірячому замордованих невинних людей, здебільшого українців. Після їх відступу зі Львова залишили в тюрмах тисячі закатованих у нелюдський спосіб жертв. Тож СССР зразу створив т.зв. Надзвичайну державну комісію для розкриття злочинів, вчинених у Львові й околицях. У московській газеті «Ізвестія» та комісія 23 грудня 1944 р. опублікувала свій звіт про перші дні німецької окупації. Англійською мовою цей документ з'явився 30 грудня 1944 р. у «Soviet War News» (Советські воєнні новини) у ч. 1047, виданому советським посольством у Лондоні. Він був представлений Міжнародному Військовому Трибуналові в Нюрнберзі як обвинувачувальний матеріал доказів німецьких злочинів. У тому оригінальному звіті, який охоплює понад сто прізвищ, у списку обвинувачених немає жодного українського, якому б закидали якийсь злочин, як і немає згадки про курінь «Нахтігаль».

Однак Нюрнберзький суд таки розглядав справу рострілу польських професорів у Львові. Точно подані документи із того процесу були опубліковані в Советському Союзі в багатьох томах. У третьому томі (стор. 43 - 45) вміщено докладні репортажі з подroбностями про ті ростріли. Там написано: «Уже перед захопленням Львова гестапівські відділи (не «Нахтігаль»! --М.К.) за наказом німецького уряду мали складені списки з прізвищами вчених, які мали бути ліквідовані. Відразу після зайняття Львова почалися масові арешти, а з ними й екзекуції, гестапо арештувало...», (далі подано прізвища 38 львівських професорів).

Цей особливий документ заслуговує найбільшої уваги, бо він є найкращим доказом того, що намагання комуністичних Москви, Польщі, чи Східної Німеччини, звинуватити «Нахтігаль» у цих злочинах, є безпідставні, що ствердив Міжнародний Військовий Трибунал у Нюрнберзі. Сам советський прокурор у своєму резюме відповідальність за ті злочини визначив так: «Групу професорів арештовано за списком, який був складений наперед за наказом німецького уряду». Він також вказав на вбивцю - на секретну державну поліцію гестапо.

21-09-2008 19:41, Мирослав Кальба

Публікації про перші дні побуту німців у Львові

Про звіти – рапорти – телеграми і т.п., я уже багато разів про них згадував у своїх відповідях.

Публікації в тому часі не появлялися, бо преса в тому часі не була ще відроджена. Одна із перших публікацій з того часу з'явилася в газеті “Українські Щоденні Вісті” – Львів, 1941 – 3 серпня, ч.25, ст. 2-3), це стаття, написана 1-го липня 1941-го року бійцем “Нахтігеля” десантником А. Феденишиним.

Допис цей має розмір 4-х сторінок. А починається він так: “В сонячний ранок 30 червня”... Радимно... Яворів... Янів... село Козичин – тут відпочинок, а далі воєнний марш у сторону княжого Львова. Дня 30 червня 1941-го року в 3.30 год. вранці, з серцем повним тури і радості, я глянув у сторону Львова... Наш курінь під проводом сотника Шухевича в імлі чудового ранку посувався в перед. Мряка ослонювали поля, зрошені кров’ю недавніх боїв. По дорозі розбиті ворожі танки, вози, трупи”. Так починається ця стаття.

24-11-2007 13:41, Остан

Шановний пане Кальба!

Поясніть будь ласка, як так сталося, що весь Ваш батальйон поїхав воювати в Білорусію після його розформування під Вінницею. Які були у Вас варіанти вибору, як поставилися до цього призначення провідники ОУН і Роман Шухевич?

28-11-2007 16:18, Мирослав Кальба

Наша дорога з Вінниці в Білорусь

Відпочиваючи в Юзвині після здобуття Вінниці, дійшла до нас приголомшила вістка, що Галичину прилучено до Генерал-губернаторства Ганса Франка, а з України створено “Райхскомісаріят” під проводом Еріха Коха. До того дійшла й друга, ще болючіша, вістка про арешт Провідника Степана Бандери та членів нашого тимчасового уряду на чолі з прем’єром Ярославом Стецьком.

З огляду на такі події, сотник Роман Шухевич, як командир ДУН, вислав до Головної команди німецької армії протест, що внаслідок арештів гестапівцями нашого уряду та Провідника, наші курені не можуть надалі залишитися у складі німецької армії.

Степан Бандера

Ярослав Стецько

Водночас настутили дні не відпочинку, а нервового напруження та очікування як найгірших рішень німецьких верховодів, бо ми були свідомі наслідків нашого рішення, яке в найкращому випадку могло закінчитися запроторенням усіх нас у концентраційні тaborи. Ми розуміли, що наша роль, як німецького "союзника", вже закінчується. Але ми не лякалися того, будучи приготовані на найгірше.

У наслідок заяви, яку склав Роман Шухевич командуванню німецької армії, у серпні того ж року (1941), стягнено нас із фронту «для додаткового вишколу», як було сказано в наказі, аж до вирішення нашої будучності. Вояків розбросно (старшинам залишили тільки коротку зброю) заладували нас у поїзд у Жмеринці, завезли до Кракова, (що б бути ближче Майданку), де ми просиділи там майже тиждень.

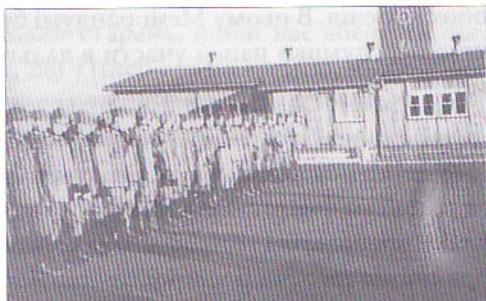
Мирослав Кальба в Кракові

З Кракова нас привезли до місця нашого виїзду – Нойгаммеру. Вернувшись до Нойгаммеру, д-р.

Оберлендер (наш звязковий старшина) заявив нам, що нас не звільнять з частини, а реорганізувавши, вишлють на протипартизанський відтинок. Почали нас перевіряти різного роду комісії з Берліну. Врешті нас повідомили, що 19 -го жовтня маємо виїхати до Франкфурта-над-Одрою, куди прибуде також «Ролянд», і де обидва курені перетворять в одну частину.

Курінь «Нахтігаль» прибув до Франкфурту-над-Одрою 19-го жовтня, а курінь «Ролянд» 21-го жовтня 1941-го року. Нарешті обидва курені об'єдналися, що було найбільшим бажанням сотника Романа Шухевича, та й мрією усіх нас. Офіційна назва злучених куренів була «Шуцманшафтбатальйон ч. 201». Кожен вояк куреня підписав особисте службове зобов'язання на рік. До куреня призначено зв'язкового старшину – капітана поліції Моху, та поліційних підстаршин, як надзвірний персонал. Курінь умундировано в поліційні зелені однострої без ніяких відзнак.

Знова почалась муштра та перевищкіл, які тривали майже через цілу зиму. Під кінець березня 1942-го року курінь від'їхав на Білорусію, де перебрав завдання від іншого, лотиського загону, що його перенесли на Україну. Годиться пригадати, що ще до часу переїзду до Франкфурту, проводи обох куренів виготовили до Головного командування німецької армії «Меморандум», який підписали всі учасники

Збірка перед адміністративним будинком.
Франкфурт

Зліва направо: чот. Ю. Ковальський,
вістун Н. Снядецький і чот. М. Кальба

обох куренів. В цьому Меморандумі були представлені у восьми пунктах передумови нашої участі в дальшій боротьбі при німецькій армії.

28-11-2007 16:26, Ярослав Сватко

Уточніть будь ласка мотивацію прийняття рішень стрільцями.

З описом подій, які стались з куренями від часу Акта 30 червня – в порядку, хронологія і географія зафіковані. Але бракує пояснення причин прийняття того, чи іншого рішення. Як приймалися рішення в куренях, яка роль Шухевича, чи він вам пояснював причини тих чи інших своїх рішень? Ось з цієї точки висвітліть, будь ласка, події, які відбувались між відмовою куренів воювати на фронті і відмовою воювати за німців взагалі.

28-11-2007 16:29, Мирослав Кальба

Ми не були товариством чи якоюсь організацією, в якій робиться сходини – голосується, та виноситься певні рішення чи пропозиції. Ми ж були військо, яке виконує лише накази командира, який не питается вояків, що робити, чи як поступати, і чи робити взагалі.

У нас в ДУН командиром був Р.Шухевич, і він наказував, і його накази виконувались без застережень. Припускаю, що він мав своїх заступників чи дорадників, але про них ніхто не знав і не питав. Я думаю, що це були Ю.Лопатинський і В.Сидор (Шелест).

Крім того він мав сталий зв'язок із куренем Ролянд, як і з проводом Організації. Так, ми, старшини, сходилися часто, дискутували про наші проблеми, як нам поступати, але ми не мали впливу на наказування чи переконування Шуха, що він має робити, чи як поступати. Тому я у своїй відповіді писав тим, які вміють читати і поміж рядками.

Як написано, що після протесту Шуха нас стягнули з фронту, розбройли і привезли до Krakova, бо звідтам до конц-лягерю до Осьвенцима близенько, значиться, що ми були інтерновані під арештом. Там ми чекали тиждень часу, а це тому, що про нас ішли торги, і дебати, одних, щоби нас зліквідувати (Гітлер зі своїми дорадниками), з другої знова сторони, що, якщо нас знищать, це буде найбільша помилка Німеччини (Оберлендер та ті старшини які нас знали із фронту).

Тут ми не мали жодного голосу чи впливу. Припускаю, що Шух

з Оберлендером найбільше доклали старань, щоби нас зберегти, як військову одиницю. Припускаю, що Гітлер враз з армією, дійшли до згоди, щоби одні і другі були задоволені, погодились, щоби нас перевести з армії до шуцполіції. Шух був надзвичайно вдоволений з того, що нас не запроторять в концтабори, та, що оба курені злучено разом, бо був він впевнений, що нам прийдеться до дальшої боротьби іти в підпілля.

Тому не дивниця, що після року поліцейської служби, як закінчився контракт, хоч й німці докладали різних старань, щоби підписати новий контракт, хоч би й на коротший час, ані один стрілець жодного контракту не підписав. Знали вони добре, що це не воля вояків, але, що це наказ Шуха.

Тому вони старшин враз із Шухом звільнили скоріше, ніж було в пляні, і з доносом Мохи відіслали до Львова на покарання.

28-11-2007 16:37, Грім

Доброго дня. а можна докладніше про "Меморандум"? де можна почитати його текст? що Ви скажете на цю статтю <http://fraza.org.ua/zametki/15.08.07/40788.html?c=post&i=113503> ?

Якщо коротко: в статті йдеться про те, що в Лепелі 201 батальйон не займався боротьбою з партизанами, проходив перепідготовку в школі Абверу:

"А что же, в самом деле, делал в Лепеле и окрестностях 201 батальон? Ясно, что занимался не охраной объектов, ясно и то, что борьба с партизанами была не основной его деятельностью. Тогда что? Не пребывание на курорте же, в самом деле! Ниточку к разгадке мне дала личность командира батальона майора Побегущего. Это был кадровый офицер еще Польской армии и занимался он всю жизнь в основном подготовкой младшего комсостава и младших специалистов. Типичный офицер-тренер с 18-летним стажем! Для борьбы с партизанами и охраны мостов нужен специалист другого профиля! Значит бывшие «нахтигальевцы» и «роландовцы» проходили в Лепельских лесах переподготовку. Первоначально подготовленных для ведения диверсий и сопровождения наступающих немецких колонн, их стали натаскивать на выполнение антипартизанских действий, в отно-

сительно спокойных условиях, вдали от посторонних глаз, в глубокой тайне. Недаром же личному составу батальона был дан строгий приказ скрывать от местных жителей свою принадлежность к ОУН и представляться мобилизованными украинцами.”

02-12-2007 20:20, Мирослав Кальба

Докладніше про «Меморандум». Після повороту куреня «Нахтігаль» з фронту до Нойгаммер, перед його відїздом до Франкфурта проводи обох куренів «Нахтігаль» і «Ролянд» наші командири Р. Шухевич і Є. Побігущий зі своїми штабами написали до Головного командування німецької армії «Меморандум», підписаний усіма членами Легіону вручили його представникам Берліну.

Зміст його, згідно із записаного хор. Теодором Крочаком, у його щоденніку під датою 18.X.1941, звучав:

- 1) Визнати проголошення самостійності України.
  - 2) Негайно звільнити всіх арештованих наших політичних провідників ОУН і Степана Бандери.
  - 3) Негайно звільнити з ув'язнення членів тимчасового державного правління з Ярославом Стецьком на чолі.
  - 4) Негайно забезпечити членів найближчої родини учасників Легіону і звільнити з ув'язнення їх близьких.
  - 5) Реорганізований Легіон може бути вжитий до дальших воєнних дій тільки на українських теренах.
  - 6) Команда Легіону і вишкільного його коша має бути українська.
  - 7) Обов'язки і права командного складу будуть такі, як і в німецькій армії.
  - 8) Члени Легіону зложили вже присягу на вірність Україні, і тому не можуть вже присягати на вірність іншій державі.
  - 9) Реорганізований Легіон може підписати умову однорічної контрактової служби (до кінця 1942 р.).
  - 10) Контракт підписує кожний член індивідуально і кожний одержує копію тієї двосторонньої умови.
- Курінь «Нахтігаль» прибув до Франкфурту-над-Одрою 19-го жовтня, а курінь «Ролянд» 21-го жовтня 1941-го року. Нарешті обидва курені об'єдналися. 1-го листопада 1941 року до нашого куреня при-

був якийсь командир-німець із Магдебурської округи порядкової по-ліції у супроводі свого штабу. Оголошено збір цілого куреня. Після формального привітання він приступив до ділових справ. Заявив, що приїхав від імені компетентних урядових чинників передати нам від-повідь на меморандум. Почав поволі вичитувати різні пункти наших домагань і відповіді на них.

Усі політичні арешти – то не «політичні», а кримінальні. Нас вчас-но повідомлять про вислід слідства, яке ведеться. Курінь по перевищ-колі буде використаний на Східному фронті. Берлін поки що не вима-гає особливішої присяги. Щодо нашого уряду, то немає відповіді. Всі інші наші, менш важливі домагання (безпека родини і т.п.) поладнано позитивно.

Відповідь Берліна нікого не задовольнила. Всі знали, що це полі-тичні арешти, а не «за кримінальні злочини». Всі були приготовані на ще гірше у ставленні до нас. Друзі не вірили і в те, щоб німці додер-жали хоча б того, що приобіцяли. За цей короткий час вони дали вже багато доказів нещирості супроти нас.

04-12-2007 09:12, Грім

Умови Меморандуму не були виконані німецькою стороною. чому ж тоді продовжили спіробітництво з ними?

16-03-2008 22:59, Мирослав Кальба

Чому Нахтігаль поїхав воювати в Білорусь.

Вияснення для п. Грома.

Може, задовго, але треба від початку.

1940 року ОУН проголосує «Маніфест ОУН», в якому подає, що бо-реться «За Свободу Народів і Людини», і тільки через повний розвал московської імперії, і шляхом Української Національної Революції та збройних повстань, здобудемо Українську Державу. Весною 1941 року II Великий Збір ОУН схвалює Військову Постанову, що «Для здійснен-ня своїх цілей ОУН організує і вишколює власну військову силу».

Велика відповіальність за виконання постанов II Великого Збору лягла на військову референтуру Проводу ОУН, шефом штабу якої в тому часі був Роман Шухевич. Він, разом зі своїм штабом, опрацьову-ють плян створення власних військових відділів, як «Дружин Укра-

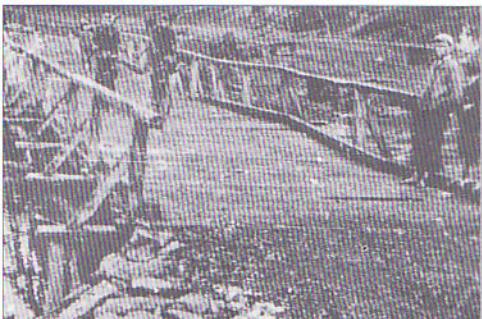
їнських Націоналістів». В лютому 1941 року, на зустрічі командуючого сухопутними військами Німеччини генерала В. фон Бравхіча, адмірала В. Канаріса і керівника ОУН С.Бандери, була досягнута домовленість про вишкіл 300 кандидатів на старшини. Ці старшини мали стати ядром української армії.

Що думали німці – невідомо, тому, що письмової угоди не було. В слушності творення таких куренів при німецькій армії нам додавала певності ще й позиція Альфреда Розенберга, одного із найбільш авторитетних визнавців націонал-соціалізму, який доводив, що німці в боротьбі з російським імперіалізмом повинні опертися на поневолені народи, головно на Україну, запевняв навіть, що Німеччина, в слушний час, надасть допомогу у творенні незалежної України.

З приїздом до Нойгаммеру оформлено курінь «Нахтігаль». З перших днів німці не додержувались домовлень. Куренем керували німецькі старшини, а наші старшини виконували функції лише ройових. Шухевич розумів, що у боротьбі за національну державність ОУН(Б) покладається передусім на власні сили, та, можливо, що нам прийдеться творити підпільну армію, щоб виконати наказ Організації. Тому він дас наказ, щоби ті, які покликані до другого куреня «Ролянд», ішли не під своїми правдивими іменами, а лише під псевдонімами, щоби їхні родини, потрапивши під ворожу окупацію, не потерпіли від ворогів. Предбачення Шухевича були правильними.

Дня 16 липня 1941 року А. Гітлер на нараді керівників Райху заявляє: “Не повинно бути й мови про те, щоб дозволити створення якось військової сили на захід від Уралу, навіть якщо для цього нам треба буде воювати сто років..., ніколи не дозволити, щоб хтось інший, окрім німців, носив зброю. Це надзвичайно важливо”.

15 вересня поліція безпеки і СД рапортують в Берлін, що “діяльність західноукраїнської групи Бандери стає все більш шкідливою. Їхні ідеї становлять гостру небезпеку для німецьких інтересів”. Цього ж дня всі поліцейські органи Райху (поліція безпеки, СД, гестапо, таємна польська поліція, абвер) провели перші масові арешти членів ОУН(Б) на окупованій території України. Провідники ОУН опинилися спочатку в тюрмі, а потім у концтаборі Заксенгавзен. 25-го листопада німецькі спецслужби поширили секретну інструкцію: “незапе-

Охорона мостів в Білорусії

речно встановлено, що рух Бандери готує повстання , метою якого є створення незалежної України“. Всі активісти руху Бандери повинні бути негайно арештовані і після ґрунтового допиту таємно знищені як грабіжники”.

Внаслідок такої політичної настанови німецького

уряду на чолі з А. Гітлером стосовно поневолених Советським Союзом народів, діються спроби ліквідації “бандерівців”. В місяцях липні-серпні арештовано С. Бандеру та Я. Стецька, від яких вимагають відкликання проголошення Акту 30 червня, а з хвилиною їхньої відмови – арештують їх та перевозять до Заксенгавзену, лише не до комфорtabельних готелів, як розписувалась ворожа московська пропаганда, а до концлягера, в якому вони сиділи у смертних камерах. Курінь «Нахтігаль» стягають з фронту, розброюють та як арештантів-інтернованих, перевозять до Krakova, щоби бути близько концлягера Осьвенціма. Тут, в Krakові, курінь перебував тиждень часу. Нашим командирам-зв'язковим офіцерам з німецького боку др. Герцнеру та др. Оберлендеру враз із Канарісом вдалося врятувати ДУН від ліквідації в той спосіб, щоби перемінити курені на поліційні. Це нас задовольнило, головно Шухевича, на відповідальності якого лежала доля ДУН та підготовки старшин для українського війська. Він, маючи об'єднаними оба курені ДУН, почав підготовку до творення підпільної Армії. При творенні підпільної Армії, потрібно було йому мати побільше старшин (офіцерів), готових на найбільші пожертви (кожний член куренів мав старшинський вишкіл). І саме такими були старшини, підстаршини та вояки Нахтігала та Ролянда.

У той час Україна не потребувала трупів, вона їх і без нас мала аж забагато, Україна потребувала мати надійних командирів – борців за свободу України, тому наш Провід радо пішов на таку розв'язку. Ми кращого виходу не мали, бо були ми під арештом. Так, як Провідника

нашого С. Бандеру чи Я. Стецька не питали, чи вони хотять, щоби їх відвезти до Освенціма чи, може, до Майданку, так і нас не питали. Так і Совети при вивозі не питали, чи хочете завезти вас в Сибір чи Казахстан? Таке рішення Шухевича і Проводу виявилося правильним. З переїздом наших куренів у Білорусь, Шухевич посилає свого заступника пор. Василя Сидора (Шелеста) на Волинь, для організування не партизанських загонів, а вже підпільної Армії. Після закінчення контракту в кінці 1942 року, незважаючи на обіцянки, переконування та просьби з боку німців, ані один учасник не підписав контракту на продовження служби при поліції, бо нашим призначенням була УПА.

ДУН (Дружини Українських Націоналістів – учасники «Нахтігаль» – «Ролянд» чи «Шуцманшафтбатальон 201») виконали своє призначення; старшини, підстаршини, стрільці ДУН у величезній більшості стали інструкторами, старшинами і командирами УПА, передали своє набуте військове знання, свій досвід партизанської війни, свої сили і життя Українській Повстанській Армії у старшинських та підстаршинських школах, на відповідальних становищах командирів військових округів та бойових загонів.

02-12-2007 20:28, Мирослав Кальба

Відповідь Громові “на цю статтю”, про Лепель

В тій статті розповідається про «Шуцманшафтбатальон № 201», якого штаб приміщувався в місті Лепелі. Це був створений відділ із полонених, чи, радше, із дезертирів совєтської армії, яких без умундирювання та без військового вишколу гнали проти німецьких танків та скорострілів. Тому вони в Лепелі переходили “абвер” вишкіл, і які завдання вони мали – не знаю. На жаль, вони мали таку ж саму назву, як і ми, “Шуцманшафтбатальон №201, і до того, розташовані були в нашому сусідстві, хоч ми ніколи не зустрічалися. Їхня мова була лише російська, яка нам була незнана. В тій статті наводиться спомин “Ніколая Іпполитовича Обриньбы”. Такого у нас ніколи не було. Уживання імені та по батькові у нас не було, що є доказом, що він із підсовєтської України. Невірно він пише, що був строгий наказ, не зраджуватись перед населенням, що ми українці, “бандерівці”, націоналісти. В нашему курені було павпаки, наші вояки спілкувались, на віть дружили з місцевим населенням. Незрозуміло мені лиш, чому ав-

тор цеї статті вплів майора Побігущого, що він тим хотів осягнути?

Мав я можливість запізнатися з багатьма документами того відділу у Лепелі, але тому, що вони не мали жодного відношення до нас, я їх не затримав для себе.

Про цей батальйон мав я фільм із багатьох їхніх документів, як от: прізвища їхні в кожному відділі, накази, розміщення, просування по службі й т.п. Тому, що він не мав жодного відношення до нашого батальйону, фільм цей я подарував другові в Денвері, Юркові Мошинському.

Не міг я дошукатись, чому тих два батальйони мали таку саму назву. Припускаю, що це число №201 могло бути числом армії, яка там у цей час мала свій штаб. Ще хочу додати, що Америка вивезла з Німеччини вагони восинової документації, упорядкувала, сфільмувала, але документації про Нахтігаль чи нашу Дивізію Галичина, ніде наявні згадки не було.

Наш “Шуцманшафтсбатальйон №201” був приділений до головного німецького штабу, який перебував у місті Боровки, де були військові казарми та великі склади амуніції. Лише друга сотня під командою сотника Бригідера виконувала службу коло штабу. Всі інші сотні були розкинені далеко від Боровків, як: Жар, Коменя, Воронеж та інших.

07-12-2007 13:26, Chestnut

Вельмишановний пане Мирославе!

Чи не трапляється Вам пізніше документів, які б підтверджували існування двох різних батальонів шуцманшафту в Білорусі за числом 201?

Чи є якась можливість знайти ці документи, бо закиди щодо участі б-ну 201 у каральних акціях часто використовуються як аргумент проти вітанування Шухевича як Героя України?

23-12-2007 21:00, Мирослав Кальба

Щодо фільму про “Шуцманшафтсбатальйон 201”

Після II Світової війни Америка вивезла з Німеччини вагони воєнних документів. Тут вони їх упорядкували – скатальогували і зробили їхні списки. В Денвер, Колорадо родина п.п. Мошинських була власником мистецької галерії. Юрко Мошинський провадив галерію. Мав він зв’язки, не відомо мені з ким, та одержував списки тих фільмів. Мав я нагоду користуватися рівно ж тими списками, і через нього закуповувати потрібні мені фільми. Та, на жаль, фільмів про курені

ДУН чи нашу Дивізію “Галичина” не було жодних. Я припускаю, що за домовленням між Америкою і Росією, фільми про ті військові з’єднання мусіла Америка передати Росії. Можливо, що вони лежать під десятма замками десь у кремлівському архіві.

28-11-2007 19:17, Безробітний

Запитання... Чи було обов’язковим виконання наказів командира “Нахтигаль” обер-лейтенанта Альбрехта Герцнера?

Хто насправді командував Нахтигalem – Герцнер чи Шухевич?

Чи 201 шуцманшафт приймав участь у каральних акціях проти білоруських партизан та цивільного населення Білорусі?

Якими німецькими нагородами відзначено Романа Шухевича?

04-12-2007 20:39, Мирослав Кальба

Про “накази Герцнера” Відповідаю:

Hi! Не було. А це тому, що ми не були вояками німецької армії, не присягали на вірність Німеччині чи Гітлеру, ми присягали Україні, тому, ми, старшини чи підстаршини, не мали жодних відзнак чи нашивок на наших одностроях. Ми мали за обов’язок виконувати накази німецьких інструкторів лише під час вишколу.

Для прикладу наведу декілька доказів:

а) з нашим приходом до Львова, на першій нашій збірці, ми одержали суворий наказ нашого командира сотника Романа Шухевича (який був в армії лиш роєвим) «не виконувати ніяких наказів німців, а лише накази наших командирів».

б) уранці 23 березня 1942 року наш поїзд затримався уже на білоруській території, у невеликому місті. Тут ми мали залишитися на цілий день. Прийшло тут до суперечки між гавптманом Моха, т.зв. «авзіхтсофіціром» з одного боку, та з майором Побігущим і сотником Шухевичем – з другого. Обидва наші старшини переконували Моху, що треба дозволити нашим хлопцям піти до міста. Моха на це не погодився. Через пів години черговий старшина оголосив, що всі старшини, підстаршини та стрільці, за вийнятком чергової чоти, можуть вийти до міста на цілий день. Це було рішення сотника Романа Шухевича.

в) Моха дав наказ Шухевичу, щоби його сотня асистувала панам із «Ві-Ко» (Віртшафтскомандо) при здіранні контингенту, до того

Група старшин ДУН-у. Сидять: зліва поручник Босий, сотник Шухевич.

Стоять: зліва чотар Ковальський, поручник Линда.

Останній справа – поручник Городиський.

Спільне фото Нахтігала і Роланда після об'єднання. Сидять зліва направо: поручник Василь Сидор, поручник Герман- "Орлик", сотник Роман Шухевич, майор Євген Побігущий- "Рен".

ж, – з голодного населення. Сотня Романа Шухевича відмовилася цей наказ виконати. А сам сотник Шухевич заявив, «що він не пішле жодної сотні до такої функції тому, що нас прислали сюди не грабувати». Бачимо з повищого, хто був головним командиром ДУН.

Про “німецькі нагороди Шухевича”

Відповідаю: Жодними, бо він не був вояком німецької армії.

23-12-2007 23:37, *vkhanas*

Доноси гауптмана Моха, яку роль вони відігравали?

02-01-2008 19:46, *Мирослав Кальба*

Про доноси гавптмана Моха.

Після злуки куренів «Нахтігаль» і «Ролянд» на Шуцманшафтбатальйон-201, командиром з німецького боку став «авзіхтсоффіцир» гауптман Моха.

Можливо, був він добрим поліцистом, лише не вояком. Тому, з його наказами дуже часто не погоджувалися Р. Шухевич, як і Евген “Рен”-Побігущий. На першому постії на Білорусії, коли Моха заборонив нашим воякам залишати місце постою і виходити в місто, Шухевич, на свою відповідальність, дає такий дозвіл.

Були й інші приводи для взаємної неприязні, наприклад, коли в боротьбі зsovетськими партизанами 30. 9. 42 р., з вини глупого на казу Мохи, впала майже ціла чета чотового Ромка Кашубинського, проти якого опиралися як Побігущий, так і Шухевич, чи як Шухевич відмовився виконувати наказ Мохи, асистувати панам із «Ві-Ко» при здіранні контингенту. Тому не диво, що відносини між нашим штабом і «авзіхтсоффіциром» гауптманом Мохом дуже погіршилися під кінець 1942 року. Особливо завязся Моха на майора Побігущого і сотника Шухевича. Цілі «томи» доносів на них виходили з канцелярії Мохи до штабу бригади.

Шостого січня 1943-го року старшини виїхали з Могилева до Львова, де в Гестапо мали здати мундири, одержати папери звільнення і від’іхати до дому. На щастя, ескортував наших старшин не Моха, лише молодий поручник із військового штабу бригади. Приїхавши на станцію у Львові, Шухевич відійшов на хвилину до дому, а поручник відійшов довідатись, де ми маємо зголоситись. У нього, крім офіційних паперів, був і спеціальний донос Мохи. І наших старшин, замість завезти до головної команди шуцполіції на вулицю Дверніцких, завезли під ескортою до тюрми на вул. Лонцького. Моха, який хотів усіх наших старшиць знищити, представив їх у своєму доносі як ворожий, небез-

печний для Німеччини елемент, а доказом було, що “ніхто із нашого батальйону не підписав умови на дальшу службу у шуцманшафті”.

Та завдяки нашому поручникові який нас ескортував, йому це не вдалося.

07-12-2007 14:00, *Chestnut*

Вельмишановний пане Мирославе!

Чи не могли б Ви пояснити, який саме статус був у членів ДУН, чи вважалися українські старшини рівними за званням старшинам німецьким, яку саме присягу приймали члени ДУН.

Також, чи під час служби в Білорусі німецьке командування нагороджувало когось із бійців ДУН якими-небудь нагородами, і якщо так, то чи відомо Вам, за що саме. Дуже дякую

23-12-2007 20:26, *Мирослав Кальба*

Ще раз про статус членів ДУН

Ще раз стверджую, що Курені ДУН «Нахтігаль» і «Ролянд» не були жодною частиною німецької армії, як це часто приписують нам не лише наші вороги, але деколи і наші, свої «патріоти». В домовленні з німецьким головним командуванням Провід ОУН виразно застеріг, що обидві ті українські частини входять лише формально в склад німецької армії, фактично і головне, політично, підлягають Проводові ОУН. Тому формуванням ДУН займався Провід ОУН, якому в політичному сенсі ДУН підлягав, і перед ним складав присягу. Німецька армія мала лише умундирувати, озброїти та військово вишколити ті Курені, а політичний вишкіл вояків мав вестися в абсолютній вірності українським політичним цілям.

Засадничими справами були:

а) присяга, в якій мало бути підкреслено, що ДУН зобов'язується боротись проти Москви за Суверенну Українську Державу, та складають вони присягу українській державі, а не Німеччині.

б) Курені могли бути ужиті лише на протиболішевицькому фронти. Тому, що військова присяга має спеціальне значення, постараюсь дещо більше згадати про неї.

Збираючи документи про ДУН, знаючи, що Микола Лебедь мав певне відношення щодо тексту нашої присяги, уже тут, в Америці, їз-

див я до нього до Нью-Йорку, щоби з ним вияснити справу присяги. Лебедь змісту присяги не мав, але дав таке вияснення, зміст якого передаю точно:

«Ми, це є я і Олекса Гасин, виїхали разом із полк. Олькеном автотом до Нойгаммеру, як представники від Проводу ОУН. Крім нас був ще німецький підстаршина, як шофер. Він, з полк. Олькеном, сиділи на передньому сидінні, я з Гасином на задньому. По дорозі пару разів «навалили» нам опони [спустили колеса – ред.], тому ми приїхали до Нойгаммеру з великим запізненням, так, що присягу перенесено на наступний день. По дорозі Олькен подав мені зміст присяги, щоб я з нею запізнався. Зразу я зауважив два місця, не узgodжені з домовленням, яке ми мали з військовим командуванням, бо в тексті присяги Олькена було написано, що присягається на вірність Німеччині і фюрерові. Цей зміст я віддав йому уже аж в Нойгаммері.

З нашим приїздом прийшов до нас зразу Роман Шухевич, якого я поінформував із привезеним змістом присяги, на що він з місця заявив, що присягати на такий зміст не сміємо і мусимо внести протест. Щоб не обезголовлювати вояцтва, з яким Шухевич мусів бути в сталому контакті, вирішили ми, що протест в імені Проводу ОУН складуть Лебедь і Гасин.

Так і було зроблено. Протест такий внесено перед командою Куреня, а саме – Герцнером, Оберлендером та полк. Олькеном. Як тільки ми склали той протест, так обох нас зразу взяли під домашній арешт. На запит Оберлендера, якої зміни ми жадаємо, ми вказали, що, згідно з домовленням, Курінь має скласти присягу на вірність не Німеччині й її фюрерові, лиш на вірність Україні і Проводові ОУН, та що узгіднити це може лише провідник Степан Бандера. На його запит, як можна з ним скомунікуватися, ми подали його місце перебування в Берліні та його телефон. Коротко по півночі прийшов до нас Оберлендер та заявив, що зміст присяги є уже узгіднений із Бандерою, та наказав звільнити нас із арешту. Тоді я ще раз зажадав, щоб мене скомуніковано з провідником Бандерою, щоб упевнитися щодо того, що він зробив. У телефонічній розмові Бандера підтверджив, що зміст присяги узгіднено, тоді ми відійшли спати, а наступного дня Курінь склав присягу».

28-11-2007 19:17, Безробітний

Чи 201шуцманшафт брав участь у каральних акціях?

04-12-2007 20:45, Мирослав Кальба

Наш Відділ був призначений для «охорони транспортів і мостів». В бої з партизанами советськими вступав тоді, коли вони нападали на наші станиці, щоби їх знищити – зліквідувати. За цілий час перебування на Білорусії, советським партизанам не вдалося знищити ні одної нашої станиці а це тому, що кожна станиця була обладнана як твердиня, а з населенням жили в якнайкращій згоді. Один із вояків так про це згадує: «Зближався кінець нашого контракту. Жаль було прощатися і розлучатися з тими гарними людьми, з якими уже зжились мов з рідними. З околиці сходились люди, щоб попрощатися з нами, як своїми рідними синами і братами. Це справді були зворушливі картини. До того не один переживав розлуку із симпатією».

Раджу панові Безробітному поглянути в книжку моого авторства під назвою «ДУН», виданій в Детройті у 1992 р., там погляньте на сторінку 64, на знимку «співжиття з місцевим населенням», як і на знимки на сторінках 62 і 67.

01-09-2008 11:27, Сяржук Горбік

Питання: "Чи 201шуцманшафт брав участь у каральних акціях?" пась-

Співжиття з місцевим населенням в Білорусії

ля дамовы (угоды) паміж Шухевічам і Ус. Родзькай у канцы ліпеня 1942 г.
... а да таго... чытайце свае ж УВР №10

15-09-2008 10:14, Мирослав Кальба

Відповідь п. Сяржук Горбік. Питання: (властиво твердження), що батальйон Побігущого під час свого побуту на Білорусії поповнив злочини, реквізиціями, арештами молоді, боротьбою з білоруською самообороною, розстрілами їх, тощо.

Виглядає мені, що Ви далі живете тими наклепами-провокаціями сталінсько-брежневсько-кагебівськими, якими замулювали Вам мозок у часах війни. На Ваші припущення не найдете жодного документу, бо все те, що Ви думаете, це брехня – здумані наклепи, щоб в очах нашого народу боротьбу України представити, як найпідліші злочини супроти свого народу. Трибунал в Нюрнбергу не оминув цеї справи. Провірив її дуже докладно, та не нашовши найменшого доказу на ті очорнення, мусів ствердити, що це звичайні наклепи – провокації.

Про побут на Білорусії, хоча й коротко, постараюсь Вам начеркнути. Завданням батальйону було: охорона транспортів, мостів, і доріг. Головний німецький штаб було розміщено в місті Боровки, де були військові казарми та великі склади амуніції. Лише друга сотня під командою сот. Бригідера виконувала службу біля штабу. Всі інші сотні були розкинені по менш-більш 12 точках, далеко від Боровків, на просторі 2400 кв. км. Тому бійці цієї сотні часто були в роз'їздах по 24 години на добу. Охороняти транспорти було дуже небезпечно, з огляду на замінування доріг і насоки із засідки совєтських партизан. Ми побачили, що нашим завданням буде не лише пильнувати мости й шляхи, а й вишукувати більшовицькі партизанські загони, які крилися по лісах. Однак, за весь час річної охорони мостів, не вдалося партизанським загонам спалити нам ані одного береженого мосту, а це лиш тому, що місцеве населення прийняло нас не як окупантів, лиш як своїх синів. Ми чим лиш могли помагали їм, вони ж повідомляли нас своєчасно про появу та рухи совєтських партизан та їхню силу.

А про “розстріли самооборонців” подам Вам такий приклад: (Побігущий Евген, “Дружини Українських Націоналістів у 1941 – 1942 роках”. сторона 32)

“Такий випадок: Адъютант, поручник Герман, дістав наказ особисто від командира дивізії: бути командиром екзекуції при рострілі одного вояка, засудженого судом. Герман відмовився від того. Сказав коротко, що був на фронті, боровся і буде боротися, але рострілювати когось беззбройного не буде. Командир дивізії запитав його, чи знає він, які наслідки відмови супроти наказу? Герман відповів, що знає, і здає собі добре справу з того, що його за це чскає, але такого наказу не буде виконувати. І не виконав. Командир дивізії не скористався з своїх прав, і нічого Германові не сталося за це”. А на приязнє співжиття із місцевим населенням погляньте на знімки у моїй книжці “ДУН – Детройт 1992 р.”

Хочу Вам ще сказати, що з хвилиною розв'язання “Нахтігаль” Оберлендер і Герцнер відійшли від нас, і на Білорусії з нами уже не були.

29-12-2007 22:31, Мирослав Кальба

Про німецькі нагороди українських вояків.

Роз'яснення про нагороди – хрести заслуги.

Тому, що зявляються неправдиві плітки про нагородження вояків «хрестами заслуги», не забуваючи навіть нагородити й сотника Р. Шухевича, заявляю, що нікого з вояків із куренів ДУН не відзначувано, тому, що ми не були вояками німецької армії.

Трапився за цілий час одинокий випадок нагородження поручника Юрка Лопатинського звичайним «залізним хрестом», яким наділяють командири відділів. А трапилося це так: Нахтігаль у складі передової охорони, якою командував полковник Кратохвіль у поході Проскурів-Вінниця, біля Браїлова натрапив на сильний спротив ворога.

Для перевірки стану на бічному шляху Бар-Браїлів, полковник Кратохвіль вислав старшинську стежу двома автами, якими провадив пор. Оберлендер. Останній забрав поручника Ю. Лопатинського, як перекладача, тому, що він знов бездоганно німецьку мову. Він вивідав у селян про силу ворога та його розташування, допоміг виведити стежу з того оточення. Полковник Кратохвіль усіх учасників стежі нагородив хрестом заслуги, в тому і Ю. Лопатинського. Другий випадок, відомий мені, це нагородження колишнього члена ДУН хрестом заслуги (мого заступника другої чоти – третьої сотні) Антона Фе-

денишина, на Білорусі, уже як поліциста. Феденишин був важко поранений влітку 1942-го року, та звільнений з військового шпиталя 18-го травня 1943 року, майже 5 місяців після розв'язання "Шуцманшафтбатальону 201". При звільненні одержав він багато посвідчень, як:

- Вояка армії групи Нахтігаль;
- Члена Шуцманшафтбатальону - 201;
- Відзначення залізним хрестом;
- Медалею поранення;
- Посвідку звільнення.

Ніхто інший не одержував жодних посвідок при звільненні.

28-11-2007 22:22, S.D.

Особисті спогади про Романа Шухевича .

Роман Шухевич

Шановний пане, вивчаючи сторінки історії визвольного руху, постійно зустрічаю спогади про Романа Шухевича. Як я розумію, це була непересічна талановита особистість. Було б дуже цікаво почути особисті згадки про Командира. Дякую.

05-12-2007 12:18, Мирослав Кальба

Ваша оцінка Р. Шухевича, як непересічно талановитої особистості, є вповні правильна. Перебуваючи з ним цілодобово майже рік часу, мав я можливість пізнати його зблизька. Він – незмінний приклад геройзму, незрівняний стра-

тег революційної двофронтової війни української нації. Це людина надзвичайної візії. Уже в перших днях нашого побуту в Нойгаммері побачив він, що німецьке командування вишкільного табору не дотримується домовлень, погоджених із Головним Німецьким Командуванням (ОКВ), під час формування другого куреня Ролянд. Зробивши правильний висновок, дас він наказ, щоб усі нові стрільці вписувались уже не під правдивими прізвищами лиш псевдонімами, бо уже тоді він передбачав, що доведеться іти йому зі своїми вояками

в підпілля. Отож, щоби надалі не потерпіли їхні родини, він приховує від німців їхні правдиві імена.

Як провідник, не потребував дорадників, не потребував робити засідань, щоби винести певні рішення чи висновки. Це була людина-проводник, він з місця вирішував все, беручи на себе повну відповідальність. Це була людина з надзвичайною відвагою, незламною силою духу.

Шухевич показав себе як надзвичайний командир. Загально у війську прийнято, що старшини за найменші провини ставлять вояків до карних звітів. Я не бачив, щоби Шухевич коли-небудь когось послав до такого звіту. А кари були досить строгими, особливо на фронті, коли вояк провинився, й то, чи був винним, чи ні. Якщо винен, тоді є лише одна кара – кара смерті. Тому немало наших вояків загинуло підібною смертю під час останньої війни цілком невинно. Шухевич, якщо хтось провинився, пов’язував проступки з реальною дійсністю та користю, а не віддавав винних покаранню.

Шухевич був надзвичайно шляхетною та віруючою людиною. Приміром: перед Різдвяними Святами 1941/2-го року звернувся він до стрільців і старшин та підстаршин, щоби кожноЯ п’ятниці відмовляли собі масла і консервів, щоб заощадити їх на свяtkові подарунки потребуючим. Шухевич не мав ненависті на расовому ґрунті до росіян. В одній місцевості на Білорусії був дитячий гурток. Були в ньому переважно заморені голодом російські діти. Шухевич звернувся до вояків відділу, який там стояв, щоби відмовляли собі дещо з їжі, та, щоби рятували заощадженими харчами тих голодних дітей.

Часто ми, старшини, вечорами, після занять, заходили до його кімнати. Не раз пізно він, втомлений, клався спати, і в нашій присутності ставав на коліна та молився. Ми часто в тому його пізніше наслідували.

Роман Шухевич
у формі
Нахтігала

Ставлення населення до ДУН та Вермахту.

Шановний пане, розкажіть, будь ласка, як зустрічало місцеве населення німців у 1941-му? Чи відрізнялося це ставлення в Галичині та на схід від Збруча, наприклад, на Вінниччині?

Чи змінилося ставлення до німців пізніше, якщо так – то через які обставини?

Яке було ставлення до дружинників з боку місцевого населення на білоруських землях у 1942-му?

Був би дуже вдячний за будь-які характерні приклади та спогади.
З повагою, Сергій Дібров.

21-12-2007 18:59, Мирослав Кальба

Курінь Нахтігаль 18 червня 1941 року залишив Нойгаммер і від'їхав поїздом на схід до Ряшева. Наш курінь з 1-м Бранденбурським батальйоном під командою Ф.В.Г. прилучено до 1-ї Гірської дивізії. Завданням обох куренів було охороняти 1-у Гірську дивізію в її марші на Львів, усувати всякий опір у підходах до Львова, та очистити її дорогу до нього, яка проходила в боях та у ворожих нальотах.

Тому з цивільним населенням в нашому поході вперше стрінулися ми у Львові. До собору Святого Юра зійшлися ми 30 червня о год. 5:30 рано. Скоро площе біля храму заповнили по береги львів'яни, які сердечно вітали «свое військо». Вони знали про страшні масові вбивства в'язнів у львівських тюрмах, тому раділи втечі Совстів. Наведу слова командира Ф.В.Г. наших обох куренів, як він свідчив на допиті про перебування у Львові: ...« дав наказ пор. Герценерові стягнути всі сотні «Нахтігеля» із занятих ним об'єктів та привести їх на площе перед ратушою. На тій площі за той час зібралися тисячі цивільних людей, найбільше було українців. Коли сотні «Нахтігеля» вступили на ратушеву площе, люди вітали їх голосними окликами, деякі з них ставали на коліна й молилися. Сотні «Нахтігеля» співали українських пісень під голосний плач цивільних, що їх вітали, – це до глибини серця зворушило мене». Подібно населення вітало нас і в Тернополі та інших місцевостях Галичини.

13 липня «Нахтігаль» із Грималова перейшов Збруч в поході через Сатанів до Проскурова, а звідти до Вінниці. Як бічне забезпечення (флангова охорона) тої ж самої 1-ї Гірської дивізії ми досить повільно

просувались польовими дорогами. Тому мали можливість зустрічатися, хоча б коротко, з місцевим населенням. Було воно інше, ніж в Галичині. Було залякане, мовчазне, недовірливе. Ідучи селами чи містечками, співали ми наші патріотичні пісні, як от: «Зродились ми із крові народу» чи «Ми українські партизани», чи подібні, ю жодного враження вони на місцеве населення не зробили, аж наступого дня почали ми співати пісні, знані в їхніх районах, як от: «Розпрягайте хлопці коні», чи «Хмелю ж ти мій Хмелю», і люди почали виходити з поза рогів будинків, та входити з нами в гутірку. Ми радили їм швидко, не чскаючи наказів, вибрати міську чи сільську раду з чесних порядних людей і перебирати владу в свої чесні руки.

Радили ми їм заховати стільки зерна, щоби вистарчило до наступного врожаю, бо голодний німець готов його у вас забрати, тоді, щоб ви не зазнали голоду як у 1933 році.

В першу неділю нашого побуту в Юзвині, перед збудованим на ми вітвarem, наш капелян о. д-р Гриньох відправив Службу Божу, до якої співав курінний хор. Довідавшись, що відбувається Богослужба, юзвинці принесли церковні книги та утвар, що їх заховали були після знищення большевиками місцевої церкви. Площа була виповнена людьми, які з великим зворушенням молились. Багато людей плачали. Після цього Богослужження відношення місцевого населення до нас було сердешне.

Наше співжиття з німецькими інструкторами, старшинами чи підстаршинами, було приязне. Рівно ж населення до армії ставилось добре, тому, що армія чесно себе поводила. Ненависть населення мало до тих відділів, які підлягали гітлерівській партії, та йшли за фронтовою лінією, ліквідувати все це, що було противне партії. А ненависть до німців населення почало виявляти тоді, як німці почали винищувати голодом в таборах полонених совітської армії.

В Білорусії співжиття з населенням було найкраще. Наші вояки чим

о. д-р Іван Гриньох,
1940-і роки

Білорусь. Службу Божу відправляєс
о. Всеволод Дурбак

Адже про його роль у підпіллі відомо надзвичайно мало.

23-12-2007 23:35, *ukhanas*

Пане Мирослав! Розкажіть про
участь у курені о. Д-ра. І. Гриньоха

02-01-2008 19:29, *Мирослав Кальба*

Отець доктор Гриньох Іван (Всеволод) – капелан куреня «Нахтігаль». Віце-президент УГВР. Член ГСЗС УГВР.

Народився 28-го грудня 1907-го року у селі Павлів Радехівського р-ну на Львівщині. Помер 14-го вересня 1994-го року в місті Мюнхен (Німеччина).

Пластун, іменований Гетьманським Скобом. По закінченні Львівської духовної семінарії у Львові 1932-го року висвячений на священика УГКЦ у соборі Святого Юра. У 1933 році здобув докторат богослов'я в Інсбруці (Австрія). Викладач Богословської Академії у Львові. Член Проводу ОУН СД у 1942-1943 роках. Учасник III НВЗ ОУН, обраний членом Головної Ради ОУН. Член Референтури Закордонних Зв'язків (1943-1944 рр.), її головний представник на переговорах із польським підпіллям, а також і з румунами та угорцями в 1943-1944 роках. Автор проектів «Універсал УГВР», «Присяга Вояка УПА», учасник ВЗ УГВР, член ГСЗС УГВР. З 1945-го року – на еміграції у Західній Німеччині. Член ЗЧ ОУН 1945 – 1948 рр. Голова президії ЗП УГВР. Керівник зв'язку від УГВР до Збройного Підпілля на Україні в 1948–1953 роках.

02-01-2008 19:30, *keymaster*

Якщо можна – ще щось про його участь в курені Нахтігаль (-)

05-02-2008 20:41, *Мирослав Кальба*

Про участь отця д-ра Гриньоха в курені Нахтігаль
О. д-р. Іван Гриньох був приділений церковними властями як ка-

могли, намагалися помагати цивільному населенню. Хочу ствердити, що білоруси – дуже добрий народ за характером. Надзвичайно гостинний, щирий. Наші вояки жили з ними в якнайкращій дружбі та згоді весь час перебування.

пелян до нашого куреня «Нахтігаль». Приїхав він разом з нами до Нойгаммера, і від першого дня існування куреня «Нахтігаль», аж до його розв'язання виконував свої обов'язки капеляна. Відправляв Богослужби, під час яких виголошував прекрасні релігійно-патріотичні проповіді. Сповідав та опікувався хворими та пораненими. З приходом до Львова, був о. Гриньох зв'язковим нашим з Митрополитом А. Шептицьким.

В першу неділю нашого побуту в Юзвині, перед збудованим нами вітarem, о. д-р Гриньох відправив Службу Божу, до якої співав курінний хор. Довідавшись, що відбувається Богослужба, юзівці принесли церковні книги та утвар, що їх заховали були після знищення большевиками місцевої церкви. Площа була виповнена людьми, які з великим зворушенням молились. Багато людей плакало. Після цього Богослуження ставлення місцевого населення до нас було сердешне.

Після злуки обох куренів, їх переформування на поліційний відділ (Шуцманшафтбатальон 201), з доручення командира куреня, сотника Р. Шухевича, о. д-р Іван Гриньох відїхав до Берліна на працю до Остміністерію.

Та на тому праця його для справи нашого куреня Нахтігаль ще не закінчилася. Після закінчення війни Ф.Ф.Н. (Асоціація Жертв Нацизму), після одержання звіту совєтської Комісії під заголовком: «Криваві злочини Оберлендер», як і інших фальшивих документів і свідченнь, на початку квітня 1960 р., переклада їх на німецьку мову і передала для обвинувачення в суд.

І такий суд відбувся, і у Східній Зоні Німеччини, і у Німецькій Федераційній Республіці, в Бонні.

На суді в Східній Зоні Німеччини, пристосувавши закони совєтського судівництва, були засуджені «нахтігальці», з поручником Т. Оберлендером, як командиром, до найвищого виміру карі.

Після закінчення суду в Східній Зоні Німеччини, такий же суд відбувся і в ФРН, в Бонні. Прокуратура ФРН точно дослідила дії «Нахті-

о. д-р. Іван Гриньох
під час суду над
Оберлендером

таля» та пор. Теодора Оберлендера, маючи достатньо свідків та учасників, а також фотодокументи того часу, зокрема побуту у Львові. Суд визнав усі звинувачення недійсними – і відкинув усі звинувачення проти Нахтігала та Оберлендера.

На тому суді в Бонні покликано як свідка ѹ о. д-р. І. Гриньоха, який під присягою зізнав, що:

«Цілий Відділ був створений із українців антибільшевицького наставлення, нараховував яких 300 людей, з них половина була з вищою освітою. Метою Відділу було визволити українців з-під московсько-більшевицької окупації».

Він заявив: « Ми вірили також, що будемо зав'язком української армії. Німецькі старшини нашого Відділу були прихильні нашим цілям»... «Я стверджую з абсолютною певністю, що наш Відділ ніколи не давав наказу арештувати кого небудь, як також не був учасником при ліквідуванні людності Львова іншими групами. Також не відомий мені жоден поодинокий випадок, щоб хто небудь із членів Відділу допустився якого небудь злочину над громадянами Львова».

23-12-2007 23:43, *vkhanas*

Хто розробляв відзнаки ДУН?

02-01-2008 19:50, *Мирослав Кальба*

Після зайняття Вінниці, відпочиваючи в Юзвині, під час вечірнього апеля, сотник Р. Шухевич кожному воякові вручив відзнаку ДУН. Кожна з них була нумерована і при кожному нумері у списку стояло ім'я кому її вручено.

Сказав також Шухевич, що й учасники Ролінда також їх одержать, як, рівно ж, що пізніше одержимо малі, для ношення в цивільному вбранні. Говорилося, що їх виготовлено в Криниці, а проектував Едвард Козак. Будучи в Детройті, питався я у дочки Е. Козака, пані Наталі Мордованець, чи вона може мені підтвердити, що відзнаку ДУН проектував її батько, вона підтвердила, що так.

Відзнака ДУН

В 1981 році, в сорокаліття ДУН, відбули ми свій З”їзд на Союзівці, в США. Одержаніши одноку врятовану нашу відзнаку з архіву ОУН, дав я її відтворити з ідентичного матеріалу, форми, величини і ваги, понумеровані і одержали їх живі ще тоді члени ДУН. Також виготовлено тоді ще й малі срібні відзнаки величиною четвертини великої, для цивільного вбрания, без нумерів і в неозначеній кількості.

05-02-2008 23:05, *vkhanas*

Чи говорив тоді Р. Шухевич про майбутню долю Росії?

20-03-2008 12:35, *Мирослав Кальба*

Якщо коли й була мова про Росію, то лише тоді, коли ми обговорювали справу про розвал «Тюрми Народів», якою був тодішній Советський Союз. Однозгідно усі були тої думки, що лише спільними силами усіх поневолених Советським Союзом народів удастся розвалити комуністичну тюрму народів, на руїнах якої постануть національні, самостійні держави у своїх етнографічних землях, а між ними також і Росія, зі своїм урядом, який буде вільно вибраний російським народом.

Тому, після створення УПА та підпільного уряду УГВР (Українська Головна Визвольна Рада), було створено й АБН (Антибільшевицький Бльок Народів). Сподіваюсь, тому, всім буде зрозуміло, чому в рядах УПА боролися рам’я в рам’я бійці інших поневолених Советським Союзом народів.

19-03-2008 14:12, *Сын ветерана*

Господин Кальба, неужели у Вас ни разу во время службы в немецкой форме не было ощущения, что Вы предаете Родину?

Если не было, ответьте, какие личные мотивы побудили Вас одеть немецкую форму и воевать против освободителей Европы от фашизма. Личные, подчеркиваю. Жду искреннего ответа.

Сотенний УПА
Петро Мельник
“Хмара” з відзнакою
ДУНу на однострої

Мені не встид носить кайдани
За нарід, волю і братів.
Та встид золочені жупани,
Носить найнявши до катів!

НІ, НЕ БУЛО. ЧОМУ?

По перше: що Советський Союз – це не була моя Батьківщина, а вий-на ця була «Великая Отечественная война Советского Союза», яка та-кож звалася «Великая Отечественная война советского народа», як назвав її особисто Сталін. Яке ж відношення тоді до неї України?

По друге: Ми не воювали проти «освободителів» Європи від фа-шизму, бо саме ми воювали проти тих фашистів (Гітлера і Сталіна)» які хотіли загарбати Європу. Червона Армія не була визволителькою, це була окупаційна армія. Пригадайте собі хоча б вбивства населен-ня Кенігзберга в лютому 1945 р., – Варшавське повстання, яке Черво-на Армія не підтримала, а навпаки, дозволила гітлерівцям жорстоко придушити, Будапешт 1956 р, коли-то совєтські танки їхали на безбо-ронних людей, чи хоча би Празьку Весну.

По третє: Якщо ми носили німецьку форму, це не означає, що ми були німецькими колаборантами. Приміром, мій молодший брат, як перекладач при німецькій армії, також носив німецьку форму, і його тій же німці в місяці березні 1942 р. ростріляли в Крюкові біля Кремен-чуга за його співпрацю з їхніми «ворогами», коли він рятував поло-нених, та помогав зв'язковим ОУН. Так і наш курінь «Нахтігаль», хоч також носив німецьку форму, з початком 1943 р. майже в цілості пе-рейшов в підпілля, розбудував Українську Повстанську Армію (УПА) і воював проти всіх ворогів України, як Советського Союза, так і про-ти Німеччини, Польщі, Мадярщини, за її Самостійність та Свободу.

Припускаю, що важко буде Вам це сприйняти. Щоби Вам полег-шити зрозуміння моїх поглядів (про що Ви просили), постараюсь об-ширніше дати вияснення, та забрати Вам трішки часу.

Творцем і Архітектором Другої Світової Війни був СТАЛІН а не ГІТ-ЛЕР.

Оскільки Сталіну не вдалося в місяці серпні 1939 р. намовити во-єнні делегації Англії та Франції до спільногого фронту проти Німеччи-

ни, то він був змушений сам підписати союз з Гітлером і тим самим розв'язати йому руки. 19 серпня 1939 р. Сталін дав гарантії Гітлерові, що у випадку нападу Німеччини на Польщу, Советський Союз буде не лише нейтральним, але дасть ще Німеччині допомогу. Дав йому зелене світло : Нападай на Польщу!

Тому цей день вважається днем, в якому Сталін почав Другу світову війну.

До Москви приїжджає Рібентроп і 23 серпня підписує з Молотовим договір про напад на Польщу. З цією хвилиною Советський Союз починає приготувлятися до нападу на Західну Європу.

Яке добро зазнала Україна від Советського Союзу та Німеччини?

Від Советського Союзу: щоб зламати опір непокірної України, яка не припиняла боротьби проти окупаційного комуністичного режиму, большевицька Москва терором НКВД найперше знищила провідну українську інтелігенцію і Церкву, а в 1932-33 роках пляново організованим голодом виморила 7 мільйонів українських хліборобів. Єврейський голодок знищив 6 мільйонів дюдей в час останньої світової війни, а український голодок своїми розмірами і жорстокістю далеко перевершив всі досі відомі мордування людей.

Подвір'я тюрми на Лонського, 30 червня 1941 р.

В 1939 р., як Совети “визволили” нас із польського поневолення, захопивши польські поліційні архіви, почали ліквідацію зразу тих, які були небезпечні Польщі. Почались вивози, арешти. З грудня 1939 року вивозили і мою родину. В хаті залишились лише хворий батько, мати і наймолодші брат і сестра. Батько не дав себе вивезти і закінчив своє життя в руках НКВД. А решту родини, при допомозі добрих людей вдалося врятувати.

В Галичині та Волині, всіх українців політ’язнів, які сиділи в тюрмах 1941 р. Совети при своєму відступі ростріляли. Тоді тисячами трупів були завалені тюрми. Проходячи Україною, зразу мобілізували усіх чоловіків віком від 16 років. Без умундирування, без військового вишколу, та без зброї маршали й генерали гнали їх на перші боєві лінії під гаслом: «Зброю здобудеш в бою!» Вони встеляли своїм трупом побоєвища під обстрілом німецьких гармат, мінометів, кулеметів. Утікати в тил вони не мали можливості, бо комісари з відділів НКВД скоро стрілами викінчували їх як «дезертирів-зрадників». А усіх тих, які залишились живими,уважали людьми неблагонадійними, людьми нижчої вартості, бо вони жили під німецькою окупацією, тим самим були колаборантами. Були вони призначенні на репресії, арешти, вивози в концтабори.

Від Німеччини:

ІІ Великий Збір ОУН (Бандерівців) на весну 1941 р. схвалює, що «для здійснення своїх цілей організує власну військову силу». В лютому того ж року, Провідник ОУН Степан Бандера домовився із опозиціонерами Гітлера (командуючим сухопутніми військами генералом В. фон Бравхічем та адміралом В. Канарісом) про вишкіл 300 українців – кандидатів на старшин. Вони повинні були стати ядром української армії. Згідно з домовленостями, шеф штабу ОУН Роман Шухевич творить два курені «Нахтігаль» і «Ролянд», які мають вишиклюватись при німецькій армії. Та, на жаль, як в Советському Союзі так і в Німеччині, не армія мала голос, а партія.

Дня 16 липня 1941 року А. Гітлер на нараді керівників Райху заявляє: «Не може бути мови про те, щоб дозволити створення якоїсь військової сили на захід від Уралу... Ніколи не дозволити, щоб хтось інший, окрім німців, носив зброю». 15 вересня Німеччина починає

ліквідацію українських націоналістів. Поліцейські органи (поліція безпеки, СД, гестапо, тасмна польова поліція, абвер) провели перші масові арешти членів ОУН(Б) на окупованій території України, включно зі Степаном Бандерою та прем'єром Ярославом Стецьком. Додаймо до того ще вивіз нашої молоді на примусову працю до Райху, і будемо мати образ другого нашого «освободителя».

Чотири довгих роки найжорстокіша війна тривала на території України. Винищуючи нашу землю до тла. Два тоталітарні режими, які на початку були союзниками, не дійшли згоди щодо поділу Європи, і почали між собою війну. В стосунку до України ССРР був агресором і союзником нацистів. Україна без найменшої допомоги ззовні, провадила протягом 12 років двофронтову боротьбу за свою Незалежність із обома окупантами України – найбільшими потугами світу в той час, зі сталінським Советським Союзом, та гітлерівською Німеччиною.

«Більшовизм» – не був кращим за свого двійника «нацизм». Обидва допустилися жорстоких злочинів, над всіма народами Європи. Краще Ви скажіть, чому я, син українського народу, повинен вважати тих, хто масово, мільйонно винищував мій народ, представниками моєї-їхньої “родіни?”. Тоді не буде питань, чи почував я колинебудь відчуття, що я зрадив мою Батьківщину.

24-03-2008 12:43, Музикант

До питання назви “Нахтігаль”

Шановний пане Кальбо!

Так усталося, що назва “Нахтігаль” узялася від того, що німцям по-добався спів українців, які були в батальйоні. Я не знаю, наскільки походження назви відповідає цій версії (сподіваюсь, ви уточните або виправите), але про те, що хоровий спів був у батальйоні поширеніший – це Ви й самі пишете у своїх відповідях вище, де кажете, що сотні виходили на ринкову площа Львова з піснями. Отож у мене запитання:

Чи був у “Нахтігаль” загальний хор, який проводив репетиції, і, може, давав концерти?

Якщо був – то хто ним керував, яка дальша доля цієї людини?

Чи мали сотні свої сотенні маршові пісні? Які це були пісні, чи збереглися слова і ноти?

Чи писав хтось військові пісні та марші для українського війська (яке Ви мали розбудувати від “Нахтігала”)? Якщо так – то хто? Де знайти ноти і слова? Наперед вдячний за відповідь.

08-04-2008 19:44, Мироslav Кальба

Перша група, призначена до «Нахтігала», коло сотні бойовиків, містилася в дерев'яних бараках в Криниці. Я відповідав за групу. Група проводила лише внутрішній вишкіл. Виходити поза наші приміщення було заборонено, з огляду на конспірацію. В нашій групі був Євген Білинський, Богом обдарований гарним голосом та диригенськими здібностями, збирав братію разом, і розучував з нею різні маршові та патріотичні пісні. Хлопці гарно зіспівалися, тому з приїздом до Нойгаммеру дивували всіх своїм співом, викликаючи у німаків визнання і подив, що дало привід начальству назвати наш курінь «Нахтігаль» («Соловейко»).

Хто керував хором. З приїздом до Нойгаммеру найшовся диригент Петро Гудзіватий, який отримав можливість зорганізувати гарний хор. Хор цей концептів не уряджував, бо на це не було часу, та й хор не був у нашій програмі. Але хлопці сходилися, радо співали самі для себе, розважались у хвилинах відпочинку. В поході на Схід ми мали нагоду розважати себе та народ піснями. Про диригента подам ще розширену довідку, частково з моєї останньої книжки «ДУН в розбудові УПА», частково з інших видань: Петро Гудзіватий народився 6

червня 1912 року в селі Володимирівці на Жидачівщині Львівської області, мав старшу сестру Настю і трьох молодших братів – Василя (1922 року народження, воював в УПА, загинув біля с. Сулятичі (Жидачівщина) в 1944 році), Миколу (1925 року народження, в 1940 р. вивезений в Казахстан, мобілізована

Репетиція хору “Нахтігала” в Криниці

ний до Червоної армії в 1944 р., пропав безвісти), Володимира (1931 року народження, в 1940 р. вивезений в Казахстан, повернувся в 1946 році, нині проживає в м. Стрий Львівської області).

Петро Гудзоватий закінчив початкову школу в с. Володимириці, на початку 30-х рр. – дяківську школу у м. Львові. Працював дяком в сс. Верчани та Підгірці Стрийського р-ну Львівщини, а в 1935-1937 рр. в м. Долина (Івано-Франківщина). Член ОУН. В 1937 році арештований польською владою і засуджений за причетність до ОУН на 6 місяців ув'язнення у Стрийській тюрмі. В 1938-1939 рр. проживав у селі Володимириці.

З 1939 році перейшов в підпілля: служив у „Веркишці” поблизу Krakowa (Польща) (1940-1941 рр.), потім у „Нахтігалі”, де був диригентом курінного хору; та 201-го батальоні (1941-1942 рр.).

З 1943 року на Волині в УПА. Відомі псевдо – Очеретенко, Василь, Вечеря. За даними з книги П. Содоля „Українська Повстанча Армія. 1943-1949: Довідник,” виданій в Нью-Йорку в 1994 році, Петро Гудзоватий був шефом штабу Восинської Округи „Тютюнник” у ранзі хорунжого (1943-1944), заступник командувача та шеф ШВО „444” УПА-Північ (1944-1946). Зі спогадів сотника В. Грабенка „В рядах УПА на Костопільщині (Спомини з 1944 року)” довідуємося, що Петро Гудзоватий очолював політичний відділ у штабі Східної групи УПА, яка в той час діяла на Житомирщині, а також зробила кілька рейдів до Києва. Важко поранений 5-го жовтня 1944 року в боях у районі Сарн. Часто проводив рейди на схід в Житомирщину. Загинув у сутичці з внутрішніми військами НКВД – село Ботин Ківерецького р-ну Волинської області 29 січня 1946 року.

Маємо відомості про те, що на Волині Петро Гудзоватий одружився, його дружину звали Галина, дочка священника з-під Луцька, і був у них син.

До 50-ти річчя з дня загибелі Петра Гудзоватого, в січні 1996 року в його рідному селі Володимириці на Жидачівщині, було відкрито ме-

Петро Гудзоватий.
Фото з архіву родини

Петро Гудзоватий
та член ОУН "Вечеря"
(справжнє прізвище невідоме)

моріальну дошку, встановлену на фасаді сільського будинку „Просвіти”

Про наші пісні. Мали лиш одну «Машерують добровольці, як колись ішли стрільці». А історія її така: Шухевич вболівав за те, що наші курені не мали своєї маршової пісні, на які наші попередники Усусуси були такі багаті. А це тому, що у них була «Муз», були поети, художники, письменники, композитори, які лише над тим працювали. У нас їх не було, і не було навіть часу на те. Коли нас завернули з фронту і привезли до Нойгаммера, до муріваних касарень, у нашому будинку, в якому замешкували старшини, на другому поверсі було фортепіано, на якому Шухевич кілька вечорів вибумкував арію і

Невідомі вояки "Нахміля".
Світлина з архіву Миколи Посівника

укладав слова. І тоді там зродилася наша маршова пісня (твір – слова і музика Романа Шухевича) «Машерують добровольці».

Дописувачі дуже часто «жонглюють» цією піснею, кажучи, що її ні-би то створив Р. Купчинський в Криниці 1943-го року для нашої дивізії «Галичина» (коли ми співали її уже восени 1941-го року в Нойгаммері), то знову, що це пісня УПА, або, що народна. Я, як свідок, потверджую ще раз, що її автором є сотник Роман Шухевич. Помимо того, що в її аранжування чи слова кожний хотів покласти трішки свого, слова і арія дуже схожі з оригіналом.

Якщо Ви не маєте нот до неї як і слів, я радо Вам можу їх вислати.

12-04-2008 13:50 Юрій Купчинський

Відносно «Під яку маршеву пісню ішов Нахтігаль»

Не розумію зусиль людей, які хочуть робити Р. Шухевича більшим, ніж він був, бо тим ставлять під сумнів, яким він дійсно був.

Вірю, що Р. Шухевич одержав добру музичну освіту ще в дитинстві, і вірю що Шухевич «вибомкував» на фортеп'яні, а передовсім вірю що п. Кальба має буйну фантазію, бо я, і моя сестра Таня, були присутні як мій батько, Роман Купчинський, який не мав формальної музичної освіти, бумкав на гітарі цей марш Н. Кісілевському для музичного запису в Krakow в 1941р. Гляди співаник, «Ми Йдемо В Бій», Нью Йорк, 1977, ст. 132., видання, «Червона Калина».

Багато людей присвоювало авторство пісень моого батька, тож не дивується п. Кальбі. Шкода мені тільки, що п. Кальба не підглянув в Нойгамері як Р. Шухевич писав, «Мені 13-тий Минало»...

Юрій Купчинський, син автора

Mon, 21 Apr 2008 21:22:38 EDT, Мирослав Кальба.

Ми машерували з піснею «Машерують Добровольці», яку створив Роман Шухевич.

Моя відповідь п. Юрію Купчинському на його листа.

Починасте Ви свого листа: «Не розумію зусиль людей, які хочуть робити Р. Шухевича більшим, ніж він був...». З перших слів проявляєте свій сарказм, і в такому дусі написаний цей Ваш лист. Вважаєте, що я «вкрав пісню «Машерують Добровольці», яку написав Ваш батько Роман Купчинський, і приписав Р. Шухевичу, щоби тим піднести його

авторитет, і тим самим обнизити авторитет Вашого батька.

Пане Юрію! Щоби я усі пісні, які створив Ваш батько, приписав Р.Шухевичу, вони його в очах історії і народу не вивищать, бо він на своє місце в історії визвольних змагань записав себе неперевершеним героем. Так само, як і «вкрадена» пісня не обнизить честі Вашого батька, який своїми піснями часів усусусів, також записав себе як найкраще в нашій історії. Ані одного аргументу не бачу у Вашому листі, який підтверджував би авторство Вашого батька. Покликаєтесь на співанник «Ми Йдемо в Бій», виданий в Нью Йорку, 1977. ст. 132. Відкрив я цей співанник, і на стороні 57 с записаний цей марш (музика і слова). Неточність є у рефренах, в співаннику подано «Визволяти, визволяти» повинно бути «Визволяти – здобувати». На сторінці 132, на яку Ви покликаєтесь, є «примітки», в яких сказано «інформації про кожну пісню подаємо в такому порядку : 1. джерело; 2. жанр; 3. місце і дата створення пісні; 4. автор тексту; 5. автор мелодії замітки тощо». Примітки до пісні «Машерують...» є наступні:

“Ад 1. Соневицький, записи: УПА; Ад 2. «патріотична»; Ад 3. Краків, 1941; Ад 4 і ad 5 Р. Купчинський”; і нижче наступна інформація:

«Автор написав пісню для куреня Р. Шухевича-Чупринки. (Купчинський, список)». У «Співаннику УПА «пісня починається словами «Гей. Маршують вже повстанці» Слова пісні подала донька Р. Купчинського п. Таня в порозумінні з українськими дивізійниками 18.II.1976.

І стільки усього про ту пісню в тому співаннику. А тепер я подам свої зауваження:

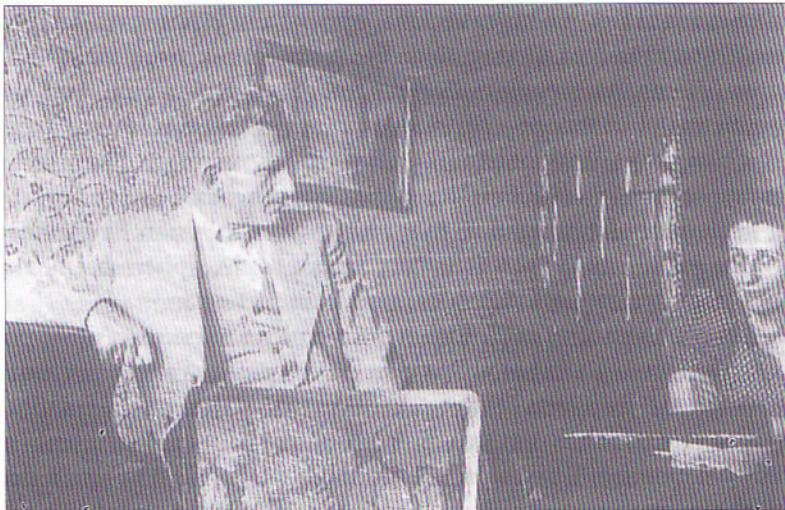
Ад. 1. (в листі п.. Юрія): «...бумкав на гітарі цей марш Н. Кісілевському для музичного запису в Krakovі в 1941 р.»

Мої зауваження: Немає ніде подано, що музику записав Н. Кісілевський, а подано, що записав і зредагував Ігор Соневицький, який послуговувався рівно ж і Співанником УПА, виданим у Німеччині 1950 р., де немає ані автора музики чи слів, що це пісня УПА . Це перший співанник в якому з'явилася пісня «Машерують».

Ад 2. В співаннику подано, що це пісня «патріотична». Сама назва вказує, яка вона.

Ад 3. Місце і дата створення: подано Краків, 1941.

Мої Зауваження: Поданий рік 1941, тому, що було уже відомо, що

Роман Шухевич з сестрою Наталею

в тому році «Нахтігаль» розвязали. Тоді група перестає існувати як військова. Після того нас із Krakova знову перевезли до Нойгаммера, де ми очікували на приїзд куреня «Ролянд». У той час Р. Шухевич створив нашу маршеву пісню «Машерують Добровольці». Зауважте, не «повстанці». Після закінчення контракту, в кінці 1942 р., розв'язали курінь, який майже в повному складі перейшов у ліс, поповнив ряди і розбудував УПА. Тут шукайте і відповідь на точки 4 і 5. Учасники Нахтігала порозділювано по різних упівських відділах. І з собою понесли вони в УПА й нашу пісню «Машерують Добровольці». І так вона повстала як пісня УПА. Пізніше кожний з музик вставляв свою аранжування, і так вона повстала і піснею дивізійників, і пластовою та народньою. Незрозуміло для мене, після приміток подані є й деякі додаткові інформації. В останньому із цих пояснень сказано: «Слова пісні подала дочка Р. Купчинського п. Таня в порозумінні з українськими дивізійниками 18.II.1976 р. Це доказує, що й слова не є її батька, оскільки мусіла вона порозумуватися із дивізійниками. І то аж 35 років після народження цієї пісні. Ще один із нахтігальців який живе, це п. Данило Бідяк в Торонто, Канада. Звернувся я до нього за його опінією щодо цієї пісні. Він саме зараз є в лікарні, але його дружина

п. Анна сказала йому в чому справа, просив він її записати і переслати мені його зізнання. Подаю його без найменших змін, згідно з оригіналом: “Пісня: Машерують Добровольці, як колись ішли стрільці – написав слова і мельодія – Шухевича, твердить живий свідок Данило Бідяк. Самі слова, добровольці – це слова Шухевича, а Купчинський писав про стрільців (Січові Стрільці). Купчинський писав багато пісень – але не цю.” (це правда, що в піснях своїх Роман Купчинський ніколи не ужив слова “добровольці”). Пан Юрій, крім того, повинен був проаналізувати цей збірник пісень свого батька.

В ньому є записаних 62 пісні. З того списка випливає, що в роках від вибухнення II Світової війни, а це з 1939 року написав він лише одну пісню “Машерують Добровольці” в 1941 р. Потім, як трішки ситуація заспокоїлася, в 1943 році, в Криниці, написав дві пісні (лемківську і любовну). Тому, може, й перша вістка, яка з’явилася в нашій пресі, повідомляла, що це пісня, яку написав Р. Купчинський в Криниці в 1943 р. для Дивізії Галичина.

А почав він бути продуктивним знову аж в році 1947-му в Німеччині. І на мій погляд, це нормально, бо з вибухом війни “муза” замовкла. А 1941 рік був надзвичайно бурхливим, жорстоким, так, що ніхто в такий час не думає про душевний корм, коли загрожене є життя його та його родини. Тому важко буде повірити, щоби в такий час протягом 6 років написати лиш одну пісню.

Позволю собі завдати Вам, п. Юрію, одне простеньке питання, а саме стосовно “Машерують”. Чи рефрен в тій пісні співалося по кожній стрічці так само, чи може по деяких інакше? Якщо так, то по яких і як? На відповідь чекаю один тиждень часу. Якщо до тижня часу не одержу відповіді, буду уважати що, “що не знаєте”. Відповідь подам осібно редакторові Майдану п. Я. Сваткові, для його лиш користування. Припускаю, що читачі будуть згідні зі мною, що включення Шевченка до листа п.Юрієм Купчинським було не на місці.

25-03-2008 16:04, Sirko

Хочу запитати, про УПА. Чи були серед керівників УПА люди, які співпрацювали з НКВС? Чи отримували підрозділи УПА допомогу в боротьбі з “советами” від третьої сторони – Великобританії, США?

13-04-2008 22:52, Мирослав Кальба

1. В УПА таких, які довший час співпрацювали б з НКВС, абсолютно не було. Служба Безпеки у цьому напрямку працювала прекрасно. В той час було декілька лиш випадків, що їхні посланці зголошувались до УПА. Вони використовували те, що багато дезертирів зі совєтської армії зголошувались до УПА. В більшості колишні радянські солдати були прекрасними вояками. Але й були випадки, коли під їх виглядом агенти працювали для НКВД. Один такий знаю з життя.

Із Підгаєччини та Бережанщини переходила група до УПА на Волинь. Ночували вони по хатах в околиці Бродів. В одній хаті ночував В. Лунь, підстаршина «Нахтігеля», з призначенням до складу Команди ШВО враз зі своїм адютантом (колишнім вояком совєтської армії). Цей «адютант» зарізав Луня вночі і втік. Припускаю, що він цей наказ одержав від КГБ.

2. Жодної допомоги УПА офіційно не одержувала від нікого за час свого існування, ані зброї, ані медикаментів. Під час війни 1939 р. польська армія, втікаючи на Мадярщину, залишила багато зброї в Галичині. Тоді, на наказ ОУН, члени Організації збиралі її і магазинували в лісах. Подібно було і 1941 р., при втечі совєтської армії. Це були й магазини (склади) зброї УПА. В УПА була заборона провадити які небудь переговори із ворожими арміями про співпрацю, чи одержувати від них зброю. В роках 1943 - 44 відомі поодинокі випадки співпраці з німцями командирів УПА: сотенного «Орла» і курінного «Сосенки», скінчилися для обох смертним вироком.

25-04-2008 12:23, Тамара Рейта

У чому Ви бачите різницю між «Нахтігелем» і дивізією «Галичина».

21-09-2008 19:50, Мирослав Кальба

Про різницю між «Нахтігелем» і див.«Галичина»

Різниця та, що «Нахтігель» був частиною, яка лиш вишколювалась при німецькій армії, а дивізія була частиною німецької армії.

Постараюсь Вам пояснити це чим коротше. В деяких країнах частина мешканців були громадянами й іншої національності, крім пануючої, її були покликані в даній державі до армії (в часі війни), творили з даної національності окремі відділи, в яких вся їхня команда

складалася з вояків даної національності і вони носили ті ж самі мундири, на них були усі державні відзнаки військового ступеня, вони присягались вірності даній державі, та були нагороджувані медалями даної держави. Такими були приміром УСС (Українські Січові Стрільці) при австрійській армії, такими були польські відділи армії ген. Галлера у Франції, і їх називали “Легіонами”. Такий статус мала й наша “Дивізія Галичина” аж до її роз’язання та перейменування на УНА (Українську Національну Армію).

Нахтігаль всього лише вишколювався при німецькій армії. Присяги німецькій державі вояки Нахтігала не давали. Провід ОУН (Організації Українських Націоналістів) мав домовлення із деякими керівниками німецької армії, які були в тому часі в опозиції до політики Гітлера, що при їхній армії вишколять 300 старшин, які після зайняття Києва, та, по проголошенні Незалежної України, стануть “кадрою української армії”.

Проведуть мобілізацію, переважно з українців – вояків совєтської армії, які були в опозиції до “сталінської системи”, і з початком війни тисячами здавалися німцям.

Та, на жаль, ситуація змінилась і вояки “Нахтігала” та “Ролянда” майже в цілості перейшли в УПА, якій дали багато старшин, командирів відділів, очолювали штаби відтинків, включно із головним командиром УПА сотником «Нахтігала» Романом Шухевичем – генералом Тарасом Чупринкою.

02-08-2008 23:45, Олег

Українська національна армія у другій Світовій.

Пане Мирославе!

По-перше хочу побажати Вам міцного здоров’я та побільше радості у житті!

Ви поділяєте Ви думку, що у 2 світовій війні єдиною національною армією була УПА. Але також були українці які воювали у арміях окупантів за волю України, зокрема у Ролянді, Нахтігалі, дивізії Галичина (хоча на її базі згодом утворилася УНА) та з іншого боку – Червоній Армії.

Чи можна сказати що у перерахованих формуваннях (на боці німців) усі українці боролися за УССД? Чи все-таки були деякі, які перейнялися ідеологією і воювали за Райх (в чому я сумніваюсь)?

Бо у лавах ЧА, на жаль, дуже багато людей воювали саме за союз, а не за Україну.

Скажіть, будь ласка, Ваше ставлення до Павла Скоропадського? Бо, як на мене, якби не поширення білих настроїв у його оточенні Гетьманат став би найдієвішою формою управління держави того часу.

Наперед дякую за відповідь.

Киянин Олег.

15-09-2008 10:06, Мирослав Кальба

Відповідь на запит Олега

Запит: Чи Ви думаете, що під час II-ої Світової війни єдиною національною армією була УПА?

Відповідь: Ні! Підпільну армію не мобілізується, не вишколюється, “Підпільну армію народжує нація-держава”. В 1940-х роках вся Західна Україна була УПА. Всі жителі, чоловіки, жінки, чи навіть діти, працювали разом з УПА. На мою думку вони були більшими героями, ніж ми, бо ми мали зброю, а вони її не мали, і часто ризикували життям для спільної боротьби. Ми не мали найменшої допомоги від нікого. Ніхто не подарував нам ані одного набоя, чи аспірину, бандажу, чи взуття-одежі. Про це дбав наш український народ, переважно наші селяни. Тому Нахтігаль, Ролянд, Дивізія “Таличина”, Похідні Групи чи перекладачі в німецькій армії та адміністрації, під час війни йшли рам'я в рам'я спільно в тій боротьбі з нами, бо бажанням їх було чим скоріше здобути Волю і Самостійність своїй державі Україні. А славнем їхнім було “Ми зродились із крові народу”.

Для прикладу:

Мій старший брат Богдан, був старшиною Української дивізії. Переїшов з нею “Броди” – “Фельдбах” – “Ріміні”, та через Англію дістався до Канади, де закінчив свій життєвий шлях. Молодший брат Ігор був перекладачем при німецькій армії. У той час на окупованих теренах німцями було заборонено користуватись публічним транспортом. На переїзд, навіть німцям, потрібно було мати спеціальну перепустку, т.зв. “маршбенфель”, тож такими перепустками перекладачі забезпечували зв'язкових ОУН і членів похідних груп. Команда штабу в місті Кременчуг, при якій був брат Ігор, встановила це, і німці, в місяці березні 1942-го р., розстріляли його в ярі Крюкові біля Кре-

менчуга. Чи були вони, такі як мій розстріляний брат, коляборантами та зрадниками свого народу, якими часто Москва старається такими представити?

Пане Олеже! Ви праві, що сумніваєтесь, щоби між нами були такі, які перейнялися німецькою ідеологією, і воювали за Райх. За цілий час моого життя не чув я, щоб такий випадок десь трапився. А про те, що “в лавах ЧА, на жаль, дуже багато людей воювали саме за союз, а не за Україну”, – згідний з Вами. Біля Вінниці, одержавши завдання зліквідувати відділ, який тримав під обстрілом головний шлях Вінниця-Прокурів, забрав я зі собою два рої, усі з автоматичною зброєю, і на двох автаках ми рушили в дорогу. Під’їжджаючи під горбок, поспілався на нас скорострільний вогонь. На щастя, мали ми добру заслону із високих придорожних берегів. Советчики, рівночасно зірвались зі своїх місць в наступ на нас, з окликом “За Сталіна за родіну”. Нашим вогнем ми їх повернули на попередні позиції. Скоро прийшла нам допомога і ми цю їхню заставу зліквідували. Ця застава, в більшості складалася з українців.

Рівно ж я згідний з Вами стосовно нашого гетьманату під час Першої світової війни. В народі Східної України панував дух козаків і гетьманів. Окресленням націоналіста було назвати його “мазепинцем”. Напевне, що дух гетьманів і зараз живе в Україні, і пригодився би нам міцний “ГЕТЬМАН”!

14-09-2008 17:47, Марійка

Чим можна пояснити Вашу ненависть до людей інших національностей?

24-09-2008 18:22, Мирослав Кальба

Хто ще, крім совєцьких агітаторів, казав Вам про мою ненависть?

Питання Ваше таке широко загальне, що на нього можна відповісти одним словом: “це брехня”, або писати цілу книжку. Якщо знаєте, чи маєте певний доказ, що ми, нахтігальці, поповнили певний злочин стосовно людей іншої національності, подайте мені, за що буду Вам дуже вдячним, бо дотепер, ще жодного доказу не знайдено. Якщо Ви знаєте про таке із советсько-кат'євської пропаганди, то дам Вам, по можливості, хоч короткі вияснення стосовно їхньої брехні-пропаганди.

Советський Союз свої злочини намагався перекинути на інших, і в багатьох випадках, під плащиком німецьких злочинів, намагався прикрити свої злочини, заподіяні чи то в Катині, чи під час відступу з українських земель. Відступаючи на Схід в 1941 р. совети залишили на своєму шляху по-звірськи вимордованих тисячі-тисячі невинних людей, здебільшого українців. Усім відомі заповнені трупами в'язниці на теренах Західної України, (в самому Львові більше ніж 4000). Советський прокурор Смірнов на засіданні Нюрнбергського суду 15 лютого 1946 р. цитував із зізнань своєї Комісії смішно наїvnі “докази”, а саме:... ”На терені округи Львова для затирання тих злочинів гітлерівські убивці послуговувались тими самими методами, яких перед тим уживали, коли постріляли польських офіцерів в Катинському лісі. Експерти Комісії ствердили, що маскування могил в Лисеницькім лісі були точно таке ж, як могили постріляних німцями польських офіцерів у Катині”. (Всім відомо, що в недовзі потім Совети призналися у розстрілах польських офіцерів в Катині).

Або недавні атаки на Нахтігаль – переважно на командира Романа Шухевича, коли почала назрівати народна вимога визнати УПА борцями за волю України, а її командира Романа Шухевича відзначити як “Героя України”. Єврейською стороною посыпались атаки на Президента та уряд України, “як можна визнати Р. Шухевича Героем України, коли у них у фондах товариства Яд-Вашем є достовірна інформація про причетність Шухевича до вбивства тисяч євреїв”. На вимогу нашого Президента і Уряду, ізраїльтяни мусіли погодитись на те, що Україна вишло до Тель-Авіву свою комісію для провірки тисяч документів. Комісія така відвідала Тель-Авів, та, на встиг, Яд-Вашем не зміг дати ані одного документа, який би підтверджив злочини Р. Шухевича та “Нахтігала”. Тому, що органи державної безпеки СССР, не знайшовши свідків про “злочини” “Нахтігалю”, дали чітку вказівку (яка збереглася в архіві СБУ): “Встановлених свідків злочинів “Нахтігалю” слід підготувати, використовуючи опубліковані статті про злочини “Нахтігалю”. Зізнання тих свідків використовували пізніше, як доказовий матеріал в пресі, кінохроніці, та на різних наукових конференціях. Про спростування провокацій та наклепів на ДУН і його

командирів знайдете в працях Мирослава Кальби “Нахтігаль у світлі фактів і документів”, “ДУН”, “Ми Присягали Україні - ДУН 1941-1943”, чи “Nachtidal – Ukrainski Batalion 1941 roku”.

21-09-2008 19:43, Сашко

Розкажіть про фізичну підготовку в УПА і в Нахтігалі (-)

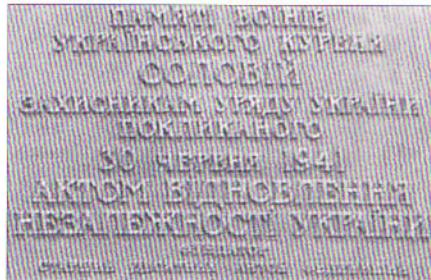
24-09-2008 22:30, Мирослав Кальба

Про фізичну підготовку в УПА і в Нахтігалі

Кандидати до “Нахтігалю” після лікарської перевірки у Krakowі були призначенні у дві групи, під прикриттям як “Арбайт Дінст”, у Криниці і Барвінку. Перебули там декілька тижнів. Ми це називали “передшкілля”, бо там переводилась лише внутрішня служба, до якої головно входили: руханка, збірки, марші і т.п. З приїздом до Нойгаммера до нас долучили ще групу із Веркшуців, які перейшли там вишкіл, переважно внутрішньої служби та охорони об'єктів. Тому в Нойгаммері головний натиск ставили на теренову службу в полі, хоча й була включена і “внутрішня служба”.

В “Нахтігалі” не було впроваджено жодної підготовки як: бокс, боротьба, самбо, джудо чи ім подібні, а силу і витривалість загартовували у нас полеві вправи, якими ми були прямо перевантажені.

В підпіллі, в лісі, де відділи часто міняли свої місця постою, не було навіть можливостей на якийсь т.зв. “внутрішній вишкіл”, тому у вишкіл не входили руханка, ані бокс, чи самбо, в такий спосіб, як це відбувається зараз у спеціальних військових частинах. Що не значить, ніби такої підготовки в УПА не було, просто вона була індивідуальною та достосовувалась до умов діяльності бойової частини. Минулого року державний архів СБУ видав спогади охоронця Романа Шухевича – Михайла Зайця, ви можете там побачити фотографії вправ М. Зайця на турніку, думаю, цікаво буде побачити, як він висить в лісі, на перекладині, вчепившись за неї ступнями ніг. Це Вам приклад, що фізична підготовка була завжди, коли дозволяли умовини.

Пам'ятна таблиця легіону “Нахмігаль” у Львові на вул. Кармелюка, 3

24-12-2007 12:01, *vkhanas*

У своїх розмовах з “майданівцями” останній командир УПА Василь Кук добре відгукувався про Вашу літературну діяльність. Мемуари яких авторів про діяльність українського підпілля відзначили б особисто Ви?

02-01-2008 19:58, *Мирослав Кальба*

Уважаю, що най-вірнішими авторами були:

Петро Мірчук, який починав писати історію ОУН з «нуля», тому там найдеться немало неточностей, але нешкідливих. А також Евген Побігущий-Рен, Володимир Косик, Микола Лебедь, Юрій Тис-Крохмалюк, Ярослав Стецько, Лев Шапковський.

Мирослав Кальба

Нахтігаль в запитаннях і відповідях

У книзі на матеріалах запитань читачів сайту “Майдан” та відповідей старшини легіону Нахтігаль описані важливі сторінки національно-визвольної боротьби середини ХХ ст.

ISBN 978 966 1633 04-8

Редактор – Ярослав Сватко
Технічне редагування – Ірина Семенко
Обкладинка – Костянтин Ковалишин

Здано на складання 4.10.08. Підписано до друку 14.10.08.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Гарнітура Minion.
Умовн. друк. арк. 3,65. Умовн. фарбовідб. 3,90.
Обл.-вид. арк. 3,25. Наклад 1000.

«Галицька видавнича спілка»
79005 Львів, вул. Тутаня-Барановського, 24.
Tel.: (032) 276-37-62.
Видрукувано з готових діапозитивів
СПД Брошко
м. Львів, вул. Сихівська, 10/183.

Михаїл Галда.

З бірним пунктом для «Нахтігая» була площа Св. Юра до якого увійшли ми 30 червня 1941 року о год. 4:30 ранку. Тут після зворушливої зустрічі із присутнimiми людьми, та після благословення Митрополитом А. Шептицьким, біля години 10:30 розійшлися по місцях свого призначення.

Частина першої сотні зайняла радіостанцію та пішли на вулицю Лонцького і Пелчинську пильнували тюрем, друга і третя сотні пішли на Замарстинів де обсадили тюрму і газівню.

Наступного дня, 1-го липня, прийшли до Львова інші частини німецької армії та поліції, які перебрали після нас зайняті нами об'єкти, а нас перепровадили на площу Ринок. Ввійшли ми на ринкову площе сотня за сотнею за піснею на устах, а площа була виповнена народом. Це був надзвичайно зворушливий момент, коли люди зі слезами радості ставали на коліна і в голос дякували Всешишньому за врятування їхнього життя. Народ вітав нас квітами, обіймами та поцілунками як своїх спасителів та найдорожчих синів.

Там сот. Р. Шухевич під час збірки подав нам суворий наказ: "Не беріть нічиеї крові на свої руки", "Не допускайтеся ніяких злочинів чи підміти", як рівно: "не виконуйте жадних наказів німців, а лише наших командирів". А його наказ нас усіх зобов'язував!

